

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

iba jedného z nich, nepreskúmaním ostatných výrokov odňal svojím postupom odvolateľovi možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f) O. s. p.....	29
41. Prokúra - Prokúra je zvláštnym druhom obchodného plnomocenstva upraveného Obchodným zákonníkom. Nejde o zastúpenie podľa § 31 a nasl. Občianskeho zákonníka, preto prokurista je pri prevádzke podniku oprávnený udeliť plnomocenstvo inej osobe, aj keď nejde o prípady uvedené v ustanovení § 33a ods. 1 Občianskeho zákonníka.....	36
42. Konkurz a vyrovnanie, prípustnosť dovolania - Ustanovenia o dovolaní sa na vyrovnanie nepoužijú. Dovolanie proti uzneseniu, ktorým súd vyrovnanie povolil, nie je prípustné.....	42
43. Posudzovanie nároku - Pri posudzovaní schopnosti žiadateľa o dávku sociálneho zabezpečenia (poistenia), ktorá je podmienená dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom vykonávať trvalé zamestnanie, treba vždy prihliadať okrem rozsahu zachovaných pracovných schopností i na vek občana, dosiahnutú kvalifikáciu, ako aj prípadnú možnosť rekvalifikácie na iné vhodné alebo primerané zamestnanie.....	45
44. Predčasný starobný dôchodok - Nárok na predčasný starobný dôchodok podľa § 67 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov môže vzniknúť len vtedy, ak dôchodkové poistenie trvalo najmenej 10 rokov a súčasne by predčasný starobný dôchodok bol ku dňu jeho priznania vyšší ako je pre jednu plnoletú fyzickú osobu 1,2-násobok životného minima podľa osobitného predpisu (zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).....	49
45. Priznanie invalidného dôchodku - Ak žiadateľ o invalidný dôchodok poberá sociálny dôchodok, podmienený jeho invaliditou, nemožno túto skutočnosť opomenúť, lebo je v konaní o priznanie invalidného dôchodku rozhodujúca pre zistenie dátumu vzniku invalidity.....	52
46. Priznanie invalidného dôchodku - Ak občan žiada o priznanie invalidného dôchodku z mladosti v zmysle § 33 ods. 2 zákona	

- č. 100/1988Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, treba jeho zdravotný stav pre posúdenie invalidity posúdiť ku dňu, kedy dovŕšil vek, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka, resp. kedy školskú dochádzku ukončil.....55
- 47. Posúdenie zdravotného stavu žiadateľa** - Na odstránenie pochybností o dátume vzniku invalidity treba posúdiť zdravotný stav žiadateľa o invalidný dôchodok aj vtedy, ak tvrdil, že spĺňal podmienky nároku na čiastočný invalidný dôchodok ešte pred rozhodnutím o zamietnutí jeho žiadosti o invalidný dôchodok60
- 48. Zaradenie do pracovnej kategórie** - Ustanovenie § 16 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov nedovoľuje, aby samostatne zárobkovo činná osoba bola v čase od 1. októbra 1996 do 31. decembra 1999 zaradená do II. zvýhodnenej pracovnej kategórie.....63
- 49. Zánik práva** - Smrťou, uplynutím času alebo na základe inej skutočnosti dochádza k zániku práva len vtedy, ak to zákon výslovne ustanovuje.
Nárok na jednorazový finančný príspevok politickým väzňom nezaniká smrťou oprávnenej osoby podľa § 2 zákona č. 462/2002 Z. z. o poskytnutí jednorazového finančného príspevku politickým väzňom v znení neskorších predpisov, ak smrť nastala skôr, ako príslušný orgán o nároku na finančný príspevok rozhodol. Rovnako táto skutočnosť neznamená nulitu žiadosti o jeho poskytnutie.....67
- 50. Zodpovednosť** - Ak podľa § 37 zákona č. 98/1995 Z. z. o liečebnom poriadku v znení neskorších predpisov ošetrujúci lekár vystavil potvrdenie o dočasnej práceneschopnosti, zodpovedá za jeho správnosť a obsah, ak sa nepreukázal opak.....70
- 51. Rozhodnutie správneho orgánu** - Ak je predmetom súdneho konania rozhodnutie správneho orgánu v takej veci sociálneho zabezpečenia, ktorá nemá charakter nemocenskej, dôchodkovej alebo inej dávky poskytovanej podľa príslušných predpisov sociálneho zabezpečenia, rozhoduje vo veci v konaní podľa V. časti druhej hlavy O. s. p. na krajskom súde senát.....75

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach trestných

36.

ROZHODNUTIE

Dovolanie, ako mimoriadny opravný prostriedok proti rozhodnutiu súdu, možno podať, vzhľadom na ustanovenie § 566 ods. 3 Trestného poriadku (zákon č. 301/2005 Z. z. v znení zákona č. 650/2005 Z. z.), len proti rozhodnutiam, ktoré nadobudli právoplatnosť po nadobudnutí účinnosti tohto zákona (Trestného poriadku), t. j. po 1. januári 2006.

Pokiaľ bolo dovolanie podané proti súdnemu rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená pred uvedeným dátumom, treba ho odmietnuť ako neprípustné podľa § 382 Trestného poriadku s použitím analógie, s poukazom na ustanovenie § 566 ods. 3 Trestného poriadku.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. marca 2006, sp. zn. 3 Tdo 1/2006)

Najvyšší súd Slovenskej republiky citovaným uznesením podľa § 382 Trestného poriadku per analógiám s použitím § 566 ods. 3 Trestného poriadku odmietol dovolanie odsúdeného M. L. podané proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 8. novembra 2005, sp. zn. 5 To 33/05.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda zo 14. februára 2005, sp. zn. 1 T 160/03, bol M. L. uznaný za vinného

- z trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1 Trestného zákona, ktorý spáchal v podstate tak, že v obci Topoľníky, okr. Dunajská Streda, 22. januára 2003 ako údajný dlh vymáhal od T. K. a A. S. 5 000,- Sk, pritom T. K. udrel päšťou do tváre, ktorý spadol na podlahu (úderom mu bol spôsobený opuch v oblasti sánky), a A. S. z obavy o jeho zdravie odovzdala M. L. 2 000,- Sk, čím vznikla škoda v takejto výške; a
- z trestného činu úžery podľa § 253 ods. 1 Trestného zákona, ktorý spáchal v podstate tak, že v obci Topoľníky od augusta 2002 do januára 2003 z titulu predtým poskytnutej pôžičky 4 500,- Sk J. B., využíjúc jeho finančnú tieseň, požadoval od tohto úroky v mesačných splátkach a získal tak 9 500,- Sk, čím spôsobil škodu v tejto výške J. B.

Okresný súd uložil M. L. podľa § 234 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 35 ods. 1 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody na dva roky; na jeho výkon tohto zaradil do prvej nápravno-výchovnej skupiny.

Odvolaie M. L. proti rozsudku okresného súdu bolo uznesením Krajského súdu v Trnave z 8. novembra 2005, sp. zn. 5 To 33/05, podľa § 256 Trestného poriadku (zákon č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov - ďalej len „uvedený Trestný poriadok“) zamietnuté.

V zmysle § 139 ods. 1 písm. b) alinea cc) uvedeného Trestného poriadku rozsudok okresného súdu je právoplatný a vykonateľný rozhodnutím odvolacieho súdu, teda 8. novembra 2005 [zhodne aj ustanovenie § 140 ods. 1 písm. a) uvedeného Trestného poriadku].

Odpis uznesenia krajského súdu bol odsúdenému M. L. doručený 11. januára 2006.

Okresný súd Dunajská Streda 16. februára 2006 predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky v predmetnej trestnej veci dovolanie podané odsúdeným (zastúpeným obhajcom) proti uvedenému uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 8. novembra 2005, sp. zn. 5 To 33/05.

Dovolanie bolo podané na súde prvej inštancie 11. januára 2006.

V ňom dovolateľ s poukazom na dôkaznú situáciu vo veci vyslovil názor, že napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom posúdení, a preto považuje za naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Trestný poriadok (zákon č. 301/2005 Z. z.), ktorý upravil inštitút dovolania, nadobudol účinnosť 1. januára 2006, ale bol novelizovaný ešte pred jeho účinnosťou, a to zákonom č. 650/2005 Z. z., taktiež účinným od 1. januára 2006, pričom došlo k novej úprave podmienok dovolania.

Podľa § 566 ods. 3 Trestného poriadku (zákon č. 301/2005 Z. z. v znení zákona č. 650/2005 Z. z.) dovolanie podľa tohto zákona (Trestný poriadok) možno podať len proti rozhodnutiam, ktoré nadobudli právoplatnosť po nadobudnutí účinnosti tohto zákona (Trestného poriadku).

Trestná vec (stíhanie) odsúdeného M. L. bola teda právoplatne skončená 8. novembra 2005, a preto dovolanie v nej nie je možné s poukazom na už citované ustanovenie Trestného poriadku podať.

V rozhodovanej trestnej veci mimoriadnym opravným prostriedkom proti uzneseniu odvolacieho súdu sú len inštitúty upravené v uvedenom Trestnom poriadku, teda sťažnosť pre porušenie zákona alebo obnova konania.

Najvyšší súd na tomto základe dovolanie odsúdeného M. L. odmietol aplikujúc ustanovenie § 382 Trestného poriadku, a to analogicky. Uvedené ustanovenie priamo neobsahuje predpis o odmietnutí dovolania - ak toto nie je prípustné - ale všeobecne upravuje taký procesný postup v iných obdobných prípadoch. Z ustanovenia § 566 ods. 3 Trestného poriadku je zjavné, že v trestnej veci odsúdeného M. L. dovolanie nie je prípustné z dôvodu, že trestná vec bola právoplatne skončená pred nadobudnutím účinnosti Trestného poriadku, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky aplikoval aj toto zákonné ustanovenie.

Najvyšší súd rozhodol v intenciách § 382 Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí, a to bez preskúmania veci.

37.

ROZHODNUTIE

O ďalšom trvaní väzby, zmene dôvodov väzby, návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby alebo o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby možno rozhodnúť na neverejnom zasadnutí podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku, posledná veta len vtedy, ak zo žiadosti nevyplývajú také skutočnosti, na ktoré treba obvineného vypočuť na verejnom zasadnutí, alebo ak obvinený v žiadosti o prepustenie z väzby výslovne nepožiadal o výsluch a zároveň neuviedol nové skutočnosti súdu skôr neznáme, ktoré sú významné pre rozhodnutie.

Za nové skutočnosti súdu skôr neznáme možno považovať aj zdovážené dôkazy, ktoré nemal súd k dispozícii v čase ostatného rozhodovania o väzbe obvineného, pokiaľ sú významné pre rozhodnutie o väzbe.

V takom prípade musí sudca pre prípravné konanie alebo súd rozhodnúť na verejnom zasadnutí.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. februára 2006, sp. zn. 1 Toš 9/2006)

Najvyšší súd Slovenskej republiky citovaným uznesením na základe sťažnosti obvineného Mgr. T. D. podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zrušil uznesenie sudcu pre prípravné konanie Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica z 13. januára 2006, sp. zn. BB-Pš 36/05 a uvedenému sudcovi uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Z o d ô v o d n e n i a :

Sudca pre prípravné konanie Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „sudca špeciálneho súdu“), na neverejnom zasadnutí 13. januára 2006 uznesením, sp. zn. BB-Pš 36/05, podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol žiadosť obvineného Mgr. T. D. o prepustenie na slobodu s odôvodnením, že u neho naďalej trvajú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku.

Proti tomuto uzneseniu v zákonom stanovenej lehote podal sťažnosť obvinený Mgr. T. D., v ktorej okrem iného namietal, že sudca špeciálneho súdu o jeho žiadosti o prepustenie na slobodu rozhodol na neverejnom zasadnutí napriek tomu, že výslovne požiadal o výsluch a uviedol nové skutočnosti súdu skôr neznáme, ktoré sú významné pre rozhodnutie.

Podanou sťažnosťou obvinený Mgr. T. D. sa okrem iného domáhal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté uznesenie a sudcovi špeciálneho súdu uložil opätovne konať o rozhodnutí o jeho žiadosti na verejnom zasadnutí.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade podanej sťažnosti postupom podľa § 192 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku preskúmajúc konanie predchádzajúce výroku napadnutého uznesenia zistil, že sťažnosť obvineného Mgr. T. D. je dôvodná.

Podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku vziať do väzby možno len obvinenú fyzickú osobu. Uznesenie o vzatí do väzby sa musí odôvodniť aj skutkovými okolnosťami. O väzbe rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie. Pred rozhodnutím o vzatí alebo nevzatí obvineného do väzby musí byť obvinený vypočutý. O ďalšom trvaní väzby, zmene dôvodov väzby, návrhu na predĺženie lehoty väzby alebo žiadosti obvineného o prepustenie z väzby možno rozhodnúť aj na neverejnom zasadnutí, ak zo žiadosti nevyplývajú také skutočnosti, na ktoré treba obvineného vypočuť na verejnom zasadnutí, alebo ak obvinený v žiadosti o prepustenie z väzby výslovne nepožiadal o výsluch a zároveň neuviedol nové skutočnosti súdu skôr neznáme, ktoré sú významné pre rozhodnutie.

Ide o ustanovenie Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006, podľa ktorého je sudca pre prípravné konanie povinný konať.

V posudzovanej veci Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že obvinený Mgr. T. D. v žiadosti o prepustenie na slobodu z 3. januára 2006 výslovne požiadal o výsluch a zároveň poukázal na to, že od ostatného rozhodnutia o väzbe boli vypočutí všetci svedkovia, z výpovedí ktorých vyplynuli nové skutočnosti súdu skôr neznáme svedčiace nielen o neopodstatnenosti ďalšieho trvania jeho väzby, ale i o jeho nevine.

Obvinený Mgr. T. D. bol do väzby vzatý uznesením sudcu špeciálneho súdu z 23. októbra 2005, sp. zn. BB - Pš 36/05, podľa § 68 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodov uvedených v § 67 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. novembra 2005, sp. zn. 1 Toš 154/2005, s tým, že väzba začala plynúť 21. októbra 2005.

Od tohto ostaného rozhodnutia o väzbe obvineného Mgr. T. D. vyšetrovateľ Prezídia policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, Odboru boja proti korupcii Stred v posudzovanej veci ukončil vyšetrovanie a 28. decembra 2005 podal Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky návrh na podanie obžaloby. Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „špeciálny prokurátor“) rozhodnutím z 10. januára 2006 podľa § 230 ods. 2 písm. d) Trestného poriadku vrátil trestnú vec obvineného Mgr. T. D. vyšetrovateľovi na doplnenie vyšetrovania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že sudca pre prípravné konanie mal o žiadosti obvineného Mgr. T. D. o prepustenie na slobodu konať a rozhodnúť na verejnom zasadnutí, keďže tento o túto formu konania v podanej žiadosti výslovne požiadal a uviedol nové skutočnosti dúdskôr neznáme, za ktoré treba jednoznačne považovať doposiaľ vykonané dôkazy v celom ich súhrne, pričom treba mať na zreteli, že tieto, až na dôkazy špeciálneho prokurátora uvedené v rozhodnutí o doplnení vyšetrovania, boli vykonané v rozsahu, ktorý príslušný vyšetrovateľ považoval za nevyhnutný a ktorý v čase ostatného rozhodnutia o väzbe obvineného Mgr. T. D. nebol súdu známy.

Z tohto dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie meritórne nepreskúmaval, ale bez ďalšieho (a limine) podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zrušil a sudcovi pre prípravné konanie Špeciálneho súdu v Pezmkku, pracovisko Banská Bystrica, uložil, aby o žiadosti obvineného Mgr. T. D. o prepustenie na slobodu z 3. januára 2006 znovu konal a rozhodol na verejnom zasadnutí.

38. ROZHODNUTIE

V prípade odpustenia trestu alebo jeho zvyšku prezidentom republiky len pod určenými podmienkami podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku* (podmienečné udelenie milosti) rozhoduje o splnení uložených podmienok prezident republiky (§ 369 ods. 2 Trestného poriadku).

Úloha súdu, ktorý rozhodol vo veci v prvom stupni, je podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku obmedzená len na sledovanie plnenia podmienok určených milosťou prezidenta republiky a prevýchovy odsúdeného, o čom podáva správu ministrovi spravodlivosti.

Pokiaľ prezident republiky na základe predložených podkladov do jedného roka od uplynutia doby, na ktorú sa vzťahujú uložené podmienky, rozhodol, že odsúdený ich nesplnil, neprichádza do úvahy ďalšie rozhodovanie súdu o tom, že odsúdený vykoná pôvodne s určenými podmienkami odpustený trest alebo jeho zvyšok.

Príslušný súd v takom prípade urobí len potrebné opatrenia na výkon trestu, a to na podklade vykonateľného rozsudku, ktorým bol odsúdenému uložený trest.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2006, sp.zn. 2 To 111/2005)

Najvyšší súd Slovenskej republiky citovaným uznesením podľa § 149 ods. 1 Trestného poriadku (účinného do 1. januára 2006) na základe sťažnosti odsúdenej E. B. zrušil uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. septembra 2005, sp. zn. 3 T 48/93.

Z o d ô v o d n e n i a :

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 27. septembra 2005, sp. zn. 3 T 48/93, podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol, že odsúdená E. B., rod. L. z päťročného trestu odňatia slobody, ktorý jej bol uložený rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. júla 1993, sp. zn.

Od 1. januára 2006 ide o problematiku upravenú v § 475 Trestného poriadku (zákon č. 301/2005 Z. z. v znení zákona č. 650/2005 Z. z.).

3 T 48/93, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. novembra 1993, sp. zn. 1 To 81/93, za trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona, vykoná zvyšok tohto trestu v trvaní 4 (štyri) roky, 11 (jedenásť) mesiacov a 7 (sedem) dní.

Toto rozhodnutie odôvodnil krajský súd zistením, že prezident Slovenskej republiky rozhodnutím z 12. júla 2005, č.: 26/2005-PR podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku rozhodol, že odsúdená E. B., rod. L. nespĺnila podmienky uložené v súvislosti s rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky z 8. decembra 1999, č.: 37/99-PR, ktorým jej bola udelená milosť a odpustený, z nepodmienečného trestu odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov, ktorý jej bol uložený rozsudkom Krajského súdu v Banskej Byotrici z 30. júla 1993, sp. zn. 3 T 48/93, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. novembra 1993, sp. zn. 1 To 81/93, jeho nevykonaný zvyšok.

Podľa už citovaného rozhodnutia prezidenta republiky o udelení milosti, urobeného na základe článku 102 ods. 1 písm. i) Ústavy Slovenskej republiky a § 366 Trestného poriadku bol odsúdený E. B., rod. L. nevykonaný zvyšok trestu odňatia slobody odpustený pod podmienkou, že po dobu päť rokov odo dňa udelenia milosti nespácha úmyselný trestný čin a podľa svojich možností a schopností nahradí spôsobenú škodu.

Uvedenú podmienku odsúdená porušila tým, že v dobe od 20. júla 2001 do 22. júla 2002 spáchala trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona (t. j. úmyselný trestný čin), z ktorého bola právoplatne uznaná za vinnú rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín z 19. januára 2005, sp. zn. 3 T 21/03, a odsúdená na trest odňatia slobody vo výmere osem mesiacov s podmiennečným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu v trvaní dvadsaťjeden mesiacov.

Z uvedeného dôvodu a tiež preto, že odsúdená nenahradila škodu jednotlivým poškodeným, prezident Slovenskej republiky 12. júla 2005 rozhodol, že odsúdená podmienky podmiennečne udelenej milosti nespĺnila, a preto bolo potrebné rozhodnúť, že odsúdená vykoná zvyšok uloženého trestu odňatia slobody.

Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote (ihneď po jeho vyhlásení na verejnom zasadnutí) sťažnosť odsúdená E. B., rod. L., riadiac sa poučením krajského súdu, že proti jeho uzneseniu urobenému podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku je prípustný spomenutý riadny opravný prostriedok, keďže predmetom jeho rozhodovania bolo rozhodnutie o premene trestu ako to vyplýva zo zápisnice o verejnom zasadnutí (č.l. 316).

Odsúdená B. B., rod. L. v rozsiahlej, no nie celkom zrozumiteľnej sťažnosti namietala porušenie práva na spravodlivý proces, keď verejné zasadnutie o premene trestu bolo vykonané bez toho, aby v tomto konaní mala obhajcu, ako aj vecnú nesprávnosť rozhodnutia krajského súdu. Podľa názoru sťažovateľky odsúdenie vo veci 3 T 21/03 Okresného súdu Dolný Kubín neodôvodňovalo rozhodnutie krajského súdu o vykonaní zvyšku uloženého trestu odňatia slobody, lebo išlo o trestný čin menšej spoločenskej nebezpečnosti, za ktorý jej bol uložený podmienený trest odňatia slobody. Krajský súd sa nevysporiadal ani s tým, že od právoplatného odsúdenia v roku 1993 až do udelenia milosti v roku 1999 viedla riadny život. Rozhodnutie o výkone trestu odňatia slobody takmer po pätnástich rokoch od spáchania trestného činu podvodu (v roku 1991) sa prakticky rovná uloženiu výnimočného trestu a podľa jej názoru výkon zvyšku trestu odňatia slobody z dôvodu premlčania ani neprichádza do úvahy.

Navrhla preto napadnuté uznesenie zrušiť a „vysloviť nad jej osobou“ oslobodzujúci výrok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal podľa § 147 ods. 1 Trestného poriadku na podklade podanej sťažnosti správnosť výroku napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že uznesenie krajského súdu treba podľa § 149 ods. 1 Trestného poriadku zrušiť, pretože na jeho vydanie nejestvuje zákonný podklad.

Rozhodnúť o udelení milosti formou odpustenia alebo zmiernenia trestov uložených súdmi v trestnom konaní je výsadným právom prezidenta Slovenskej republiky podľa článku 102 písm. j) Ústavy Slovenskej republiky.

Okruh podmienok, na ktoré možno viazať rozhodnutie o udelení milosti (individuálnej alebo hromadnej vo forme amnestie), nie je dotknutým ústavným článkom nijako vymedzený.

Z ustanovenia § 369 ods. 2 Trestného poriadku, ktoré bližšie upravuje niektoré úkony v súvislosti s udelením milosti, vyplýva, že v prípade odpustenia trestu alebo jeho zvyšku pri udelení milosti len pod určenými podmienkami (§ 369 ods. 1 Trestného poriadku - podmienené udelenie milosti), rozhoduje o splnení uložených podmienok prezident republiky. Podklady pre také rozhodnutie mu zabezpečuje a predkladá minister spravodlivosti (§ 366 ods. 3 Trestného poriadku). Úloha súdu, ktorý rozhodol vo veci v prvom stupni je podľa § 366 ods. 1 Trestného poriadku obmedzená len na sledovanie plnenia podmienok určených milosťou prezidenta republiky a výchovy odsúdeného, o čom podáva správu ministrovi spravodlivosti.

Pokiaľ prezident republiky na podklade predložených podkladov podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku rozhodol, že odsúdený nesplnil určené podmienky (tak tomu bolo aj v posudzovanej veci), neprichádza do úvahy ďalšie rozhodovanie súdu, ktorý rozhodol vo veci v prvom stupni o tom, že odsúdený vykoná pôvodne s určenými podmienkami odpustený trest alebo jeho zvyšok.

V takom prípade totiž odpadla prekážka výkonu trestu v podobe podmieňného udelenia milosti a príslušný súd je povinný urobiť len potrebné opatrenia na jeho výkon, a to na podklade vykonateľného rozsudku, ktorým bol odsúdenému uložený trest.

Rozhodnutie o podmieňnom udelení milosti je dôvodom odloženia, prípadne prerušenie výkonu trestu a zároveň dôvodom spočívania príslušnej lehoty premlčania výkonu trestu až do rozhodnutia prezidenta republiky o nesplnení podmienok určených v rámci udelenia milosti. Od uvedeného momentu plynutie premlčacej doby pokračuje. Iba v prípade, ak by príslušný súd do konca tejto doby nevykonal opatrenie smerujúce k výkonu trestu (ktoré má za následok prerušenie premlčania a začatie plynutia novej premlčacej doby) došlo by k premlčaniu výkonu trestu s dôsledkom nemožnosti vykonania uloženého trestu.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach občianskoprávných, obchodných a správnych

39.

ROZHODNUTIE

Do právomoci súdu v občianskom súdnom konaní podľa § 7 ods. 1 O. s. p. nepatrí rozhodovanie o prekládke elektrického vedenia (§ 20 zákona č. 70/1998 Z. z.)

„Vecné bremená“ vyplývajúce z ustanovení zákona Č. 79/1957 Zb., resp. zo zákona č. 65Q/2004 Z. z, sú inštitútmi sui generis; nemožno im priznať povahu súkromnoprávných opatrení, lebo ide o obmedzenie vlastníckeho práva vo verejnom záujme a v zmysle verejnoprávneho predpisu.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2005, sp. zn. 1 Cdo 190/2004).

Žalobca sa pôvodne podanou žalobou domáhal, aby žalovaná odstránila z jeho pozemku vedenie vysokého napätia vedené na drevených stĺpoch. Žalobu odôvodnil tým, že v dôsledku nedodržaného ochranného pásma sa vodiče nachádzajú v tesnej blízkosti jeho rodinného domu, preto hrozí nebezpečenstvo požiaru a iného všeobecného ohrozenia. V priebehu konania (po zrušení prvostupňového rozsudku odvolacím súdom) upravil so súhlasom súdu žalobný petit tak, že žalovaná je povinná vykonať na nehnuteľnosti žalobcu (zapísanej na LV č. 65 kat. úz. Z. T. ako pare. č. 859 zastavaná plocha s domom č. súpisné 84 vo výmere 794 m², pare. č. 860 zastavaná plocha vo výmere 108 m², pare. č. 861 záhrada vo výmere 5 347 m²) vhodné a primerané opatrenia na odvrátenie hroziacej škody, a to vedením elektroenergetického rozvodného zariadenia podzemným káblom alebo preložkou vedenia mimo obec, a to do troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku.

Okresný súd Trebišov rozsudkom z 12. januára 2001, č. k. 13 C 718/98-135, žalobu zamietol a účastníkom nepriznal náhradu trov konania. Uviedol, že z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že rodinný dom žalobcu zasahuje do ochranného pásma stanoveného súčasným zákonom o energetike (zákon Č. 70/1998 Z. z.), ale k vzniknutej situácii došlo preto, lebo predmetné vedenie vysokého napätia bolo postavené v roku 1930, teda skôr, ako bol postavený dom (1946). Vychádzal z názoru, že žalobca sa domáhal výlučne odstránenia vedenia vysokého napätia (alternatívne rieše-

nie do rozhodnutia súdu nenavrhol). Existujúce vecnoprávne obmedzenie bolo zriadené vo verejnom a všeobecnom záujme a vyhovením žalobe by hrozila škoda značného rozsahu pre ostatných obyvateľov obce a pre ďalšie osoby, ktoré sú napojené na toto elektrické vedenie. Nie je však vylúčené, aby sa žalobca domáhal voči žalovanej v osobitnom konaní napr. náhrady škody (po jej preukázaní), ktorá mu z existujúceho stavu vznikla.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Košiciach uznesením z 21. júna 2001, sp. zn. 11 Co 110/01, zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vyslovil názor, že žalobca v konaní navrhol aj alternatívne riešenie, keď žiadal vyriešiť vedenie elektrického rozvodu tak, aby nebol ohrozený život a zdravie ľudí a nebol ohrozený ani jeho majetok. Aj keď v tomto ohľade konkrétny návrh neuviedol, uvedený prednes svedčí o tom, že sa domáhal aj toho, aby žalovanej bolo uložené vykonať vhodné a primerané opatrenie na odvrátenie ešte len hroziacej škody (§ 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Ďalej uviedol, že z doposiaľ vykonaného dokazovania (predovšetkým zo znaleckého posudku Ing. J. M. a ohliadky na mieste) je zrejmé, že ochranné pásmo zasahuje väčšiu časť pozemku žalobcu, v dôsledku čoho ide o trvalé nebezpečenstvo na živote a zdraví osôb, ako aj na majetku. Uložil prvostupňovému súdu zistiť, aké riešenie prichádza do úvahy, aby sa odstránilo vážne ohrozenie života a zdravia žalobcu a jeho rodinných príslušníkov, ako aj ich majetku.

Okresný súd Trebišov ostatným rozsudkom z 8. októbra 2003, č. k. 13 C 718/98-252, v spojení s opravným uznesením z 11. decembra 2003, č. k. 13 C 718/98-270, uložil žalovanej povinnosť vykonať na nehnuteľnosti žalobcu (zapísanej na LV č. 65 kat. úz. Z. T. ako pare. č. 859 zastavaná plocha s domom č. súpisné 84 vo výmere 794 m², pare. č. 860 ostatná plocha vo výmere 108 m², pare. č. 861 záhrada vo výmere 5 347 m²) vhodné a primerané opatrenia na odvrátenie hroziacej škody, a to vedením elektroenergetického rozvodného zariadenia podzemným káblom alebo preložkou vedenia mimo obec do 30. júna 2004. Zároveň žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania v sume 52 361,- Sk na účet JUDr. A. K. do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodnutie odôvodnil tým, že ochranné pásmo zasahuje väčšiu časť pozemku žalobcu (vzdušné vedenie vysokého napätia prechádza cez nehnuteľnosti žalobcu), v dôsledku čoho ide o nebezpečenstvo trvalé a môže vzniknúť škoda na živote a zdraví osôb, ako aj na majetku žalobcu. Ustanovenie § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka priznáva ohrozenému právo domáhať sa na súde, aby ohroziteľovi bola uložená povinnosť vykonať vhodné a primerané opatrenia na odvrátenie hroziacej škody. Primeranosť a vhodnosť týchto opatrení závisí od okolností konkrétneho prípadu. Z doplneného znaleckého dokazovania vyplýva, že vhodné a primerané

opatrenia, ktoré by mali zamedziť vzniku škody do budúcnosti, spočívajú alternatívne v dvoch do úvahy prichádzajúcich riešeniach, a to v preložke vedenia vysokého napätia mimo obec alebo vo vedení podzemným káblom. Súd preto v rozhodnutí uložil žalovanej povinnosť vykonať také opatrenia, ktoré by zamedzili vzniku škody na majetku, na živote osôb žalobcu a jeho rodiny, a to aj za predpokladu, že tieto práce sú finančne aj technicky veľmi náročné. Súd dospel k záveru, že existujúci stav nevyvolal ani nezapríčinil žalobca, ani jeho právni predchodcovia, ale k vzniku tejto situácie došlo v dôsledku zmeny právnych predpisov, čo ani žalobca ani jeho právni predchodcovia nemohli ovplyvniť. Bolo by teda nespravodlivé, keby z tohto dôvodu nebola priznaná ochrana v zmysle zákona pred vznikom budúcej možnej škody a v danom prípade by nebolo zrejmé ani etické, ak by sa porovnávala hodnota ľudského života s výškou potrebných finančných prostriedkov, ktoré by mala žalovaná vynaložiť na splnenie súdom uložennej povinnosti. Čo sa týka časového horizontu a termínu vykonania týchto prác, bola podľa názoru súdu lehota do 30. júna 2004 primeraná a postačujúca, berúc do úvahy aj stanovisko znalca, ktorý sa vyjadril, že za danej situácie je žalovaná schopná tieto práce vykonať aj v rozsahu troch mesiacov, maximálne do pol roka. Na zistený skutkový stav aplikoval súd ustanovenia § 151n ods. 1 prvá veta, § 151o ods. 1 prvá veta, § 417 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 19 ods. 1, 2 a § 20 ods. 1, 2 zákona č. 70/1998 Z. z. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil podľa § 142 ods. 1 O. s. p. Opravným uznesením zo dňa 11. decembra 2003, č. k. 13 C 718/98-270, boli opravené okrem chýb v písaní vo výroku rozsudku taktiež aj chyby v odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa na strane 4 a 10.

Krajský súd v Košiciach, na odvolanie žalovanej, rozsudkom zo 16. marca 2004, sp. zn. 11 Co 10/04, rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením potvrdil. Žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v sume 2 992,- Sk na účet právnej zástupkyne žalobcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Poukázal na to, že súd prvého stupňa vykonal vo veci rozsiahle dokazovanie, ktoré navrhli účastníci konania, zistil skutkový stav v potrebnom rozsahu a vykonané dokazovanie náležite vyhodnotil. Tento postup súdu prvého stupňa bol v súlade s ustanovením § 132 O. s. p. Podľa jeho názoru mimoriadne podrobné, vyčerpávajúce, presvedčivé, logické a zákonu zodpovedajúce boli aj dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožnil. S tvrdením žalovanej v odvolaní, že dom žalobcu sa nachádza v ochrannom pásme a teda, že isté ohrozenie tu je, avšak, že nebolo preukázané, že ide o vážne ohrozenie, sa podľa jeho názoru dostatočne vyporiadal prvostupňový súd v dôvodoch jeho rozhodnutia. Ochranné pásmo zasahuje väčšiu časť pozemku žalobcu a vzduš-

né vedenie vysokého napätia vedúce cez jeho nehnuteľnosti ohrozuje rodinný dom žalobcu, ako aj samotného žalobcu a členov jeho rodiny na živote, na zdraví a hrozí aj škoda veľkého rozsahu. Uvedenú situáciu nemožno preto hodnotiť inak, len že ide o vážne ohrozenie. Úvahy žalovanej o tom, že túto „prekládku vedenia“ spôsobil štát a nie ona, a tak štát mal byť žalovaný a nie žalovaná a z toho vyvodzuje nedostatok pasívnej legitimácie žalované sú právne irelevantné, lebo podľa § 20 ods. 1, 2 zákona č. 70/1998 Z. z. o energetike prekládku (preložku) elektroenergetického rozvodného zariadenia zabezpečuje jeho vlastník na náklady toho, kto potrebu preložky vyvolal. Odvolací súd vyslovil názor, že aj lehota, ktorá bola určená súdom prvého stupňa na vykonanie opatrení uložených vo výroku rozsudku súdu prvého stupňa bola stanovená uvážlivo, lebo spor vo veci sa vedie od roku 1998 a žalovaná situáciu na mieste samom veľmi dobre pozná, keď už nie z ohľadov miesta samého, tak zo záverov znaleckých posudkov, ktoré boli podané v tomto konaní. O tom, aké opatrenia má žalovaná vykonať, má vedomosť najneskôr od 8. októbra 2003. Nemožno obísť ani skutočnosť, že aj Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd formuluje ochranu života, ako aj právo každého na život, ktoré je chránené zákonom. Právo na život pôsobí voči každému, to znamená, že sa zakazujú zásahy kohokoľvek na život človeka. Právo na život je základom pre práva vyplývajúce z oblasti ochrany zdravia človeka. V neposlednom rade je tu aj vážna hrozba vzniku škody na majetku žalobcu. Z uvedených dôvodov, ako aj dôvodov, ktoré obsahuje rozsudok súdu prvého stupňa, odvolací súd potvrdil prvostupňový rozsudok.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie. Jeho prípustnosť dôvodila ustanovením § 238 ods. 3 písm. b) O. s. p. a dovolanie odôvodnila ustanovením § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ostatné rozsudky nižších súdov zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zároveň v zmysle ustanovenia § 243 O. s. p. požiadala o odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia. Vyčítala odvolaciemu súdu, že bral do úvahy iba skutočnosť v prospech vážneho ohrozenia (§ 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a nebral do úvahy súdmi zistené skutočnosti, ktoré potvrdzovali bezpečnosť elektrického vedenia. Poukázala na to, že prekládku elektrického vedenia upravuje zákon o energetike, ktorý je osobitným zákonom k Občianskemu zákonníku. Ďalej uviedla, že súdy sa v zmysle ustanovenia § 20 ods. 2 zákona č. 70/1998 Z. z. nezaoberali otázkou, na náklady koho sa má splniť vo výroku súdu uložená povinnosť a odvolacím súdom nebola ani predĺžená lehota na vykonanie uloženej povinnosti; rozsudok odvolacieho súdu bol žalovanej doručený pár dní pred uplynutím stanovenej lehoty. V neposlednom

rade poukázal na to, že prekládka vedenia je stavbou podľa stavebného zákona, v dôsledku čoho musí prebehnúť územné a stavebné konanie. Vzhľadom na zmenu trasy vedenia by sa museli najskôr vyriešiť vzťahy k pozemkom, cez ktoré by trasa viedla, čo môže trvať aj roky. Podľa dovolateľky do úvahy prichádzalo aj tretie - pre daný prípad najschodnejšie riešenie - podľa ktorého by došlo k prekládke vedenia do závesného kábla.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 1 veta za bodkočiarkou O. s. p.) a po jej preskúmaní v medziach určených ustanovením § 242 ods. 1 O. s. p. dospel k záveru, že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdu.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 237 písm. a) O. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov.

V danej veci súdy hmotnoprávne rozhodovali na základe Občianskeho zákonníka a zákona č. 70/1998 Z. z. o energetike platných ku dňu ich rozhodnutí. Predmetom súdneho konania bola žaloba na uloženie povinnosti žalovanej, aby vykonala na nehnuteľnosti žalobcu „vhodné a primerané opatrenia na odvrátenie hroziacej škody, a to vedením elektroenergetického rozvodného zariadenia podzemným káblom alebo preložkou vedenia mimo obec". Uvedený nárok žalobca odôvodňoval existujúcim zákonným vecným bremenom (elektrickým vedením) v tom zmysle, že nie je dodržané ochranné pásmo a hrozí škoda na živote a zdraví osôb a majetku žalobcu.

Vo verejnom záujme patrilo podľa zákona č. 79/1957 Zb. energetickým podnikom oprávnenie stavať a prevádzať na cudzích nehnuteľnostiach elektrické vedenie s príslušenstvom, najmä zriaďovať na nehnuteľnostiach podperné body, prepnúť nehnuteľnosti vodičmi a umiestňovať v nich vedenie, vstupovať a vchádzať s vozidlami pri stavbe, prevádzke, opravách, zmenách alebo pri odstraňovaní vedenia na príchodové a priechodové cudzie nehnuteľnosti, ktoré sú vedením priamo dotknuté, odstraňovať a okliesňovať stromové prekážajúce vedeniu. Uvedené oprávnenia vznikli povolením na stavbu vedenia a zanikali zrušením vedenia; povinnosť trpieť ich výkon viazol na dotyčnej nehnuteľnosti ako vecné bremeno (§ 22 zákona č. 79/1957 Zb.).

Zákonom č. 70/1998 Z. z., ktorý zrušil zákon č. 79/1957 Zb., uvedené oprávnenia (k cudzím nehnuteľnostiam), ako aj obmedzenia ich užívania, ktoré vznikli pred účinnosťou tohto zákona, zostali nedotknuté. Rovnako zostali zachované ochranné pásma vytýčené podľa doterajších predpisov a výnimky z nich (§ 42 ods. 2, 4 citovaného zákona). Pre úplnosť treba uviesť, že ani zákon č. 65Q/2004 Z. z., účinný od 1. januára 2005, ktorý zrušil zákon č. 70/1998 Z. z. inak nerieši oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam, obmedzenia ich užívania, ochranné pásma vytýčené podľa doterajších predpisov a výnimky z nich (§ 69 ods. 10, 11 citovaného zákona).

Na konanie podľa zákona č. 70/1998 Z. z. sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní (zákon č. 73/1967 Zb.), ak tento zákon neustanovuje inak (§ 41). Podobná právna úprava platí aj podľa zákona č. 656/2004 Z. z. (§67).

Nárok, ako predmet súdneho konania, je vo všeobecnosti charakterizovaný opisáním skutkových okolností, ktorými odôvodňuje žalobca svoj nárok a žalobným petitom. Posúdenie zistených skutkových okolností pod určitú právnu normu je úlohou súdu („*ita novit curia*“). Pokiaľ súd rozhoduje o nároku na plnenie na základe skutkových zistení, ktoré by umožňovali uplatnený nárok po právnej stránke podriaďiť pod viac hmotnoprávných noriem, je jeho povinnosťou podľa príslušných ustanovení vec posúdiť a o nároku rozhodnúť, a to bez ohľadu na to, či je v žalobe uvedený právny dôvod požadovaného plnenia; nakoniec žalobca nie je povinný uplatnený nárok kvalifikovať po právnej stránke. V danej veci preto nie je rozhodujúce, či žalobca (a to aj v petite) uviedol, že žiada vykonať na jeho nehnuteľnosti „vhodné a primerané opatrenia na odvrátenie hroziacej škody“ (dikcia zhodná s ustanovením § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka), ale naopak rozhodujúce je, ako v žalobnom petite formuloval konkrétnu povinnosť, ktorej uloženia žalovanej sa domáhal, t. j. vykonanie akých úprav navrhol (v danom prípade preložka elektrického vedenia mimo obec alebo vo forme podzemného kábla) a akými rozhodujúcimi skutočnosťami túto požiadavku odôvodnil. Z obsahu spisu vyplýva ako nepochybné, že nárok žalobcu priamo súvisel s existenciou zákonného vecného bremena (elektrického vedenia) v tom zmysle, že nie je dodržané ochranné pásmo a hrozí škoda na živote a zdraví osôb a majetku žalobcu. Úlohou nižších súdov bolo preto v prvom rade posúdiť, či obsah žaloby podľa svojej vecnej povahy predstavuje uplatnenie práva ohrozeného domáhať sa podľa § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka, aby súd (pozn. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - teda nie iný orgán) uložil v rozsahu uplatnenom v žalobnom petite, z ktorého súd musí

vychádzať, uskutočniť vhodné a primerané opatrenia k odvráteniu hroziacej škody.

Zriadenie ochranného pásma, určenie vzdialeností, rozhodovanie o výnimkách a zákonné definovanie, k čomu slúži ochranné pásmo (na zabezpečenie spoľahlivej a plynulej prevádzky elektroenergetického zariadenia a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku) upravujú ustanovenia § 19, § 42 ods. 4 zákona č. 70/1998 Z. z. (resp. § 36, § 69 ods. 11 zákona č. 656/2004 Z. z.). Možnosť a spôsob preložky elektroenergetického rozvodného zariadenia upravuje ustanovenie § 20 zákona č. 70/1998 Z. z. (resp. § 38 zákona č. 656/2004 Z. z.). Z doposiaľ uvedeného vyplýva, že ak zákon o energetike (zákon č. 70/1998 Z. z., aj zákon č. 656/2004 Z. z.) oprávňuje správny orgán v konaní, vykonanom podľa všeobecných predpisov o správnom konaní, aby konal vo veciach upravených v tomto zákone (pokiaľ zákon výslovne neustanovuje inak), potom správny orgán koná a rozhoduje aj o prekládke elektrického vedenia v spojitosti s nedodrzaným ochranným pásmom a hrozbou škody na živote a zdraví osôb a majetku, pretože uvedeného sa domáhal žalobca. Právomoc správneho orgánu v prejednávanej veci zvyrazňuje aj obsah ďalších ustanovení zákona o energetike. Zákon č. 70/1998 Z. z. napr. ukladá držiteľovi licencie povinnosť zabezpečiť, aby technické zariadenia používané na výkon licencovanej činnosti spĺňali požiadavky na kvalitu, bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, bezpečnosť technických zariadení a životné prostredie, ustanovené osobitnými predpismi [§ 9 ods. 10 písm. b) zákona č. 70/1998 Z. z.], úrad vydáva predchádzajúci súhlas na výstavbu, rekonštrukciu alebo na zrušenie energetického zariadenia, ak ide o energetické zariadenia na rozvod a tranzit elektriny vysokého napätia a veľmi vysokého napätia [§ 10 ods. 3 písm. b) zákona č. 70/1998 Z. z.]. Aj na základe uvedeného hľadiska je rozhodnutie o nároku žalobcu tak, ako bol formulovaný v žalobnom petite a ako bol žalobcom odôvodnený (hrozba škody na živote a zdraví osôb a majetku žalobcu) v právomoci správneho orgánu, v danom prípade Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, vykonávajúcom štátnu správu v energetike. Práve tento správny orgán podľa zákona rozhoduje - okrem iného - o uplatnení opatrení, ak ide o ohrozenie bezpečnosti a spoľahlivosti prevádzky sústavy a siete alebo ohrozenie života a zdravia ľudí alebo majetku fyzických osôb a právnických osôb. Uvedené opatrenia sa môžu ukladať aj ako povinnosť zabezpečiť alebo vykonať technické alebo organizačné opatrenia alebo povinnosť zdržať sa konania alebo činností. Proti takémuto rozhodnutiu možno podať opravný prostriedok; rozklad nemá odkladný účinok [§ 3 ods. 1 písm. a), § 3 ods. 2 písm. i) bod 4, § 3 ods. 3 písm. b) a c) a § 3 ods. 5 zákona č. 656/2004 Z. z.]. V zmysle uvedeného o nároku žalobcu nemal konať a rozhodovať súd, pre-

tože v občianskom súdnom konaní nemožno prejednávať a rozhodovať veci upravené zákonom o energetike, ktoré podľa § 41 zákona č. 70/1998 Z. z. (resp. § 67 zákona č. 656/2004 Z. z.) majú byť prejednané v konaní vykonanom podľa všeobecných predpisov o správnom konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v rámci dovolacieho prieskumu vychádzal z oboch posledných zákonov o energetike - zákona č. 70/1998 Z. z. i zo zákona č. 656/2004 Z. z. Samotný dovolací prieskum bolo treba podriaďiť pod právnu úpravu platnú v čase rozhodovania nižších súdov (v tom čase platil zákon č. 70/1998 Z. z. o energetike) a v tomto ohľade posúdiť aj otázku právomoci súdu alebo iného orgánu. Po následnom zistení - pre danú vec - nedostatku právomoci súdu, vzhľadom na procesný postup dovolacieho súdu podľa § 243b ods. 3 O. s. p. a potrebu postúpenia veci orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 243b ods. 2 „in fine“ O. s. p.), musel dovolací súd zohľadniť aj právnu úpravu uvedenú v zákone č. 656/2004 Z. z., ktorý vstúpil do účinnosti až po rozhodnutí odvolacieho súdu - od 1. januára 2005, teda platil v čase rozhodovania dovolacieho súdu. Uvedený postup bol nevyhnutný už len preto, lebo podľa zákona č. 656/2004 Z. z. vyplynul iný - pre danú vec - príslušný správny orgán (Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky), pričom prechodné ustanovenia tohto zákona (§ 69 ods. 9), a tým aj predchádzajúca zákonná úprava (zákon č. 70/1998 Z. z.), sa vzťahovali iba na konania dovtedy už začaté, čo nie je tento prípad.

Iný záver o právomoci súdu prejednať a rozhodnúť danú vec nemožno vyvodíť ani z toho, že prvostupňový súd (a osvojením si jeho záverov aj odvolací súd) v rozhodnutí právne argumentoval ustanovením § 151n, § 151o a § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Napriek tomu, že zákon č. 79/1957 Zb. v súvislosti s výstavbou elektrického vedenia používal pojem „vecné bremeno“ (§ 22) nemožno prijať záver, že ide o súkromnoprávne oprávnenie. V danom prípade ide o zákonné (legálne) vecné bremená, ktoré sú inštitútmi svojho druhu, dané vo verejnom záujme a patriace do sféry verejného práva. Ich podstata spočíva v tom, že ide o verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva alebo tiež o vymedzenie obsahu vlastníckeho práva verejnoprávnym predpisom. O tom, či ide o inštitúty práva súkromného alebo verejného, rozhoduje podstata týchto inštitútov, nie ich pomenovanie. Rozhodovanie o žalobe súvisiace s existenciou (teda aj zmenou) takýchto vecných bremien nie je preto v právomoci súdu.

K podobným záverom v danej veci možno dospieť aj v súvislosti s aplikáciou ustanovenia § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ochranné pásmo (jeho nerešpektovanie) a prekládka elektrického vedenia (t. j. premiestnenie niektorých prvkov elektroenergetického rozvodného zariadenia alebo zmena

jeho trasy), nie sú inštitútmi súkromného práva, ale ide o verejnoprávne oprávnenia vyplývajúce zo zákona o energetike. V občianskom súdnom konaní nemožno teda prejednávať a rozhodovať veci upravené zákonom o energetike, ktoré majú byť prejednané v konaní vykonanom podľa všeobecných predpisov o správnom konaní alebo zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov; nebolo teda možné vydať rozhodnutie o tom, že žalovaná je povinná viesť elektroenergetické rozvodné zariadenie podzemným káblom alebo preložkou vedenia mimo obec, a to ani podľa ustanovenia § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Podľa ustanovenia § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o vážne ohrozenie, má ohrozený právo sa domáhať, aby súd uložil vykonať vhodné a primerané opatrenia na odstránenie hroziacej škody.

V prípade vážneho ohrozenia škodou priznáva Občiansky zákonník v rámci prevenčných povinností ohrozenému právo domáhať sa návrhom na začatie konania na súde, aby ohrozovateľovi bola uložená povinnosť vykonať určité vhodné opatrenia na odvrátenie hroziacej škody; opatrenie môže spočívať v povinnosti ako zdržania sa určitého konania či určitej činnosti (povinnosť pasívna), tak priamo v určitom konaní či výkone, ktorým by hrozba vzniknutej škody bola odvrátená (povinnosť aktívna). Časová súvislosť medzi hrozbou vzniknutej škody a opatrením na jej odvrátenie vyžaduje, aby súd také opatrenie uložil v danom časovom horizonte. Ani ohrozený žalobca sa však nemôže podľa tohto ustanovenia domáhať na súde ochrany takým navrhovaným opatrením, ktorý je zo zákona zverený rozhodnutiu správneho orgánu (v danom prípade Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky) a navyše podlieha povoleniu rozhodnutím vydaným v stavebnoprávnom konaní (k podobným záverom dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí 3 Cdo 81/2000 z 27. marca 2002 - pozri R 51/2004).

Súd podľa § 103 O. s. p. kedykoľvek za konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania). Medzi podmienky konania patrí aj podmienka právomoci súdu vo veci konať a rozhodnúť. Pokiaľ táto podmienka nie je splnená, ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý je neodstrániteľný, preto súd musí konanie zastaviť (§ 104 ods. 1 O. s. p.).

Z uvedeného je zjavné, že v danej veci súdy rozhodli o veci, ktorej prejednanie nebolo v právomoci súdu (§ 7 ods. 1 O. s. p.) a je tak daný dovolací dôvod, uvedený v § 237 písm. a) O. s. p., ku ktorému dovolací súd prihliada aj bez návrhu (§ 242 ods. 1 O. s. p.). Preto nezostalo iné, ako rozhodnutie odvo-

lacieho súdu, ako aj rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušiť a konanie zastaviť s tým, že po právoplatnosti tohto rozhodnutia bude vec postúpená príslušnému správneému orgánu. Právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú pritom zachované.

Pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal dovolací súd z ustanovenia § 146 ods. 1 písm. c) O. s. p., v zmysle ktorého žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa výsledku, ak konanie bolo zastavené.

40.**ROZHODNUTIE**

Ak z odvolania nie je zrejmé, ktoré z viacerých výrokov rozsudku súdu prvého stupňa boli ním napadnuté a na ktoré sa vzťahuje suspenzívny účinok odvolania, ide o vadu odvolacieho konania, ktorú mal odvolací súd odstrániť procesným postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 43 v spojení s ustanovením § 209 O. s. p. v znení účinnom do 30. septembra 2004.

Ak bol odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa obsahujúci viac výrokov a odvolací súd preskúmal vecnú správnosť iba jedného z nich, nepreskúmaním ostatných výrokov odňal svojím postupom odvolateľovi možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f) O. s. p.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2005,
sp. zn. 1 Cdo 243/2004)

Okresný súd Nitra rozsudkom zo 17. decembra 2002, č. k. 25 C 132/00-231, zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia 1/, 2/ pôvodnou žalobou podanou na súde dňa 2. júna 2002 domáhali určenia, že vlastníčkou nehnuteľnosti pare. č. 663/8 kat. úz. C. podlá geometrického plánu Ing. A. K. č. 27/99 ako záhrada 54 m² nie je žalovaná, ale žalobcovia v pomeroch, aké budú zistené znalcom vzhľadom na rôznosť spoluvlastníckych pomerov medzi žalobcami. Zároveň žiadali, aby súd žalovanú zaviazal odstrániť ňou na tomto pozemku postavený plot a aby zaplatila náhradu škody, ktorú spôsobila zničením viničných štepov, spílením časti orecha a narušením plota žalobcov vo výške, ako bude zistená znalcom. Podaním zo dňa 9. júla 2002, na základe uloženej povinnosti súdom na pojednávaní dňa 24. júna 2002, špecifikovali žalobní petit tak, že žiadali určiť, že žalovaná nie je vlastníčkou parcely, ktorá je v geometrickom pláne Ing. K. označená ako pare. č. 663/8 - záhrada o výmere 54 m², že jej spoluvlastníkmi sú žalobcovia v podieloch, v akých sú vlastníkmi susediacich parciel, označených v tomto geometrickom pláne pare. č. 663/2, 663/3, 663/4, 663/6 (E.G.), 663/1, 663/5, 663/7, ktorých vlastníkom je Ing. I. G. Na základe urgencie súdu na špecifikáciu petitu podaním z 9. októbra 2002 upravili žalobní petit tak, že žiadali určiť, že žalobcovia sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti, označenej v geometrickom pláne Ing. K. č. 27/99, ktorý vyhotovil dňa 30. septembra 1999 parcelným

číslo 663/8 - záhrada o výmere 54 m² a to tak, že žalobca E. G. je podielovým spoluvlastníkom v rozsahu 37/50-tin a Ing. I. G. v rozsahu 13/50-tin. Uplatňovaný nárok na náhradu škody vyčíslili sumou 36 900,- Sk podľa špecifikovaných bodov 1 až 12 ich podania a žiadali, aby súd rozhodol len o základe žaloby, teda o tom, že nárok na náhradu škody žalobcovia majú, a že za vzniknutú škodu im zodpovedá žalovaná. Na pojednávaní dňa 17. decembra 2002 súd prvého stupňa uznesením pripustil úpravu petitu podľa ostatnej špecifikácie.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobcov 1/, 2/uznesením zo 17. marca 2004, sp. zn. 5 Co 60/03, napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti týkajúcej sa zamietnutia žaloby žalobcov o náhradu škody a v časti o náhrade trov konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozsah svojho preskúmania prvostupňového rozsudku odôvodnil obsahom odvolania, ktorým žalobcovia napádali (okrem výroku rozsudku o náhrade škody) aj neexistujúci rozsudok týkajúci sa vydania nehnuteľnosti, o ktorom mal rozhodnúť Krajský súd v Trnave, a preto sa nenapadnutou časťou zamietajúceho výroku rozsudku súdu prvého stupňa (o určení, že žalovaná nie je vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti, ale jej podielovými spoluvlastníkmi sú žalobcovia) nezaoberal a konštatoval, že v tejto časti je rozsudok právoplatný. Poukázal na to, že ak odvolatelia chceli dosiahnuť to, čoho sa domáhali v odvolaní (vydania nehnuteľnosti označenej ako pare. č. 663/8), potom mali žalovať niečo iné, než sa domáhali petitom obsiahnutom v návrhu na začatie konania (negatívne určenie vlastníckeho práva žalovanej k nehnuteľnosti označenej ako pare. č. 663/8 a pozitívne určenie spoluvlastníckeho práva pre žalobcov v nimi požadovaných podieloch), alebo inak povedané, ak chceli odvolaním napadnúť výrok rozsudku týkajúci sa vydania nehnuteľnosti, potom by takýto výrok musel byť predmetom rozsudku (meritom veci) a vychádzať z petitu žaloby na začatie konania, ktorým je súd viazaný a o ktorom musí rozhodnúť. Pokiaľ išlo o rozhodnutie súdu prvého stupňa v časti o zamietnutí žaloby na náhradu škody, dospel odvolací súd k záveru, že nie sú splnené podmienky ani na potvrdenie, ani na zmenu rozsudku z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia 1/, 2/, ktorí ho navrhli zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že postupom odvolacieho súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) O. s. p. Poukazovali na to, že vo včas podanom odvolaní navrhli odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zmenil tak, že podanej žalobe ohľadom uvedenej parcely vyhovie, zruší ho a vráti na ďalšie konanie ohľadom uplatnenej žaloby na náhradu škody.

Z dôvodov odvolania nepochybne vyplýva, že napadli ten záver súdu, že za života ich právnych predchodcov neboli hranice susediacich pozemkov presne definované a najmä záver súdu, že nemohli vydržaním nadobudnúť vlastníctvo k parcele č. 663/8, lebo v držbe plochy označenej uvedeným parcelným číslom neboli dobromyseľní z dôvodu, že spor o hranicu je dlhodobý. Vytýkali prvostupňovému súdu skutočnosť, že neprihliadol na nimi predložené fotografie zachytávajúce priebeh hranice v minulosti a teraz, ako aj výpovede svedkov, ktorí potvrdili, že pred rokom 1950 boli pozemky oddelené trvalým doskovým plotom, a že teraz žalovanou vybudovaný plot nejde po tejto hranici, ale že bol ňou posunutý do ich pozemku. Preto celé ich odvolanie napádalo záver súdu, že ich nemôže považovať za vlastníka tejto parcely. Do úvodu textu odvolania sa len nedopatrením, skôr v dôsledku skratu, dostala pasáž, že v časti týkajúcej sa vydania nehnuteľnosti sa domáhajú zmeny rozsudku a vyhoveniu žalobnému návrhu v celom rozsahu. To bola aj jediná veta, kde hovorili o vydaní nehnuteľnosti. Celé odvolanie je však argumentáciou smerujúcou k tomu, že súd nevyhovел ich žalobe, že vydržaním k tejto parcele nadobudli vlastnícke právo. To, že išlo o skrat dovedčuje aj to, že ako odvolací súd v texte odvolania (nie v hlavičke - poznámka dovolacieho súdu) uviedli Krajský súd v Trnave, hoci odvolacím súdom mohol byť jedine Krajský súd v Nitre. Poukázali aj na to, že na pojednávaní pred odvolacím súdom sa tento obmedzil len na to, že sa ich spýtal, či na podanom odvolaní trvajú. Túto skutočnosť potvrdili, keď si neuvedomili, že v písomnom texte odvolania uviedli, že sa domáhajú vydania nehnuteľnosti. To súdu postačilo na konštatovanie, že určovací výrok rozsudku nezapadli, hoci ich podanie mal posudzovať v súlade s § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Žalovaná navrhla dovolanie žalobcov 1/, 2/ s poukazom na ustanovenia § 243b ods. 1 veta pred bodkočiarkou O. s. p. zamietnuť a zaviazať ich na znášanie trov dovolacieho konania. Bola toho názoru, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je správne po skutkovej i právnej stránke, a že neboli naplnené zákonné predpoklady ustanovenia § 237 písm. f) O. s. p. pre prípustnosť dovolania žalobcov 1/, 2/. Skutočnosť, že títo podali nesprávne odvolanie a odvolali sa proti neexistujúcemu výroku prvostupňového rozsudku, nepovažovala za chybu súdu, ale za chybu účastníkov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), skúmal najskôr bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré v zmysle § 236 a nasl. O. s. p. možno napadnúť dovolaním.

Z o d ô v o d n e n i a :

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie žalobcov \J, 2/ proti uzneseniu. V zmysle § 239 O. s. p. platí, že pokiaľ odvolací súd vydal svoje rozhodnutie v tejto procesnej forme, je dovolanie proti nemu prípustné, ak je napadnuté zmeňujúce uznesenie (§ 239 ods. 1 O. s. p.) alebo potvrdzujúce uznesenie, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak

- odvolací súd v ňom vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide po právnej stránke o rozhodnutie zásadného významu, alebo
- ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, alebo
- ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia podľa § 268 ods. 1 písm. g) a h) alebo
- ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 O. s. p. v znení účinnom do 30. septembra 2004).

Nakoľko dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje niektorý zo znakov uvedených uznesení, keďže v danom prípade uznesením odvolacieho súdu bol rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti týkajúcej sa zamietnutia žaloby žalobcov \J/ 2/ o náhradu škody a v časti o náhrade trov konania zrušený, je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa § 239 nepripúšťa.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu, ale zaoberal sa aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a) až g) tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

So zreteľom na žalobcami tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia dovolateľov, že v prejednávanej veci im súdom bola odňatá možnosť pred ním konať [§ 237 písm. f) O. s. p.].

Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Z obsahu dovolania žalobcov 1/» 2/ je zjavné, že prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) O. s. p. vyvodzujú z toho, že odvolací súd preskúmal rozhodnutie súdu prvého stupňa len v napadnutej časti týkajúcej sa zamietnutia ich žaloby o náhradu škody a v časti o náhrade trov konania, hoci oni podali odvolanie aj proti určovacej časti výroku prvostupňového rozsudku.

Právne úkony vyjadrené slovami treba vykladať nielen podľa ich jazykového vyjadrenia, ale najmä tiež podľa vôle toho, kto právny úkon urobil, ak táto vôľa nie je v rozpore s jazykovým prejavom (§ 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Podľa § 41 ods. 2 O. s. p. každý úkon posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený.

Z ustanovenia § 201 O. s. p. pre účastníka konania vyplýva možnosť napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozsudku smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 O. s. p.).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len dôvodmi uvedenými v § 205 ods. 2 O. s. p.

Súd prvého stupňa vyzve toho, kto podal odvolanie, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné odvolanie doplnil alebo opravil. Ak sa napriek výzve súdu v lehote desiatich dní odvolanie neopraví alebo nedoplní, predloží súd prvého stupňa odvolanie na rozhodnutie odvolaciemu súdu (§ 209 ods. 1 O. s. p. v znení do 30. septembra 2004).

Podľa § 211 O. s. p. pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa, pokiaľ nie je ustanovené niečo iné.

Sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. V uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať (§ 43 ods. 1 O. s. p. v znení do 30. septembra 2004).

Podľa § 43 ods. 2 O. s. p. v znení do 30. septembra 2004, ak účastník v lehote podľa odseku 1 podanie neopraví alebo nedoplní a pre uvedený nedostatok nemožno v konaní pokračovať, súd odmietne podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania.

Náležitosti odvolania spočívajúce v určení, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, nie sú obmedzené vždy len na individualizáciu napadnutého prvostupňového rozhodnutia dátumom jeho vydania (vyhlásenia) a číslom konania, prípadne spisovou značkou. Ak obsahuje rozhodnutie viac výrokov, ktoré sú v zmysle ustanovenia § 206 ods. 2 veta prvá O. s. p. spôsobilé samostatne nadobudnúť právoplatnosť, prípadne ktorých právoplatnosť nebude dotknutá v zmysle § 206 ods. 3 O. s. p., musí byť v odvolaní uvedené, proti ktorým výrokom smeruje, a to tak, aby bolo zrejmé, ktoré z výrokov majú byť podľa odvolateľa vylúčené z preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu (§ 212 ods. 1 O. s. p.). Určitosť údajov o tom, proti ktorému rozhodnutiu súdu prvého stupňa odvolanie smeruje, má význam predovšetkým pre otázku vymedzenia odkladného účinku odvolania v zmysle § 206 O. s. p. a tým aj pre vymedzenie rozsahu viazanosti odvolacieho súdu kvantitatívnymi medzami, v ktorých sa odvolateľ domáha preskúmania napadnutého rozhodnutia.

Ak však z odvolania nie je zrejmé, akej časti napadnutého rozhodnutia sa týka odkladný účinok odvolania v prípade, že išlo o viac výrokov týkajúcich sa niekoľkých práv so samostatným skutkovým základom alebo niekoľkých účastníkov, z ktorých každý koná sám za seba (§ 91 ods. 1 O. s. p.), alebo o časť oddeliteľného predmetu konania v zmysle § 206 ods. 2 veta prvá O. s. p., prípadne o otázku, či nie je napadnutý len niektorý z vedľajších výrokov, takže rozhodnutie vo veci samej by nadobudlo právoplatnosť (§ 206 ods. 3 O. s. p.), ide o vadu konania, bez odstránenia ktorej nie je možné v odvolacom konaní pokračovať.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobcovia 1/, 2/podali prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa osobne dňa 3. februára 2003. Z uvedeného podania žalobcov 1/, 2/, označeného ako odvolanie, je zrejмый súd, ktorému bolo určené, kto ho urobil, proti ktorému rozsudku smeruje, v čom vidia nesprávnosť napádaného rozhodnú -

tia alebo postupu súdu, čoho sa odvolatelia domáhajú, je podpísané (právnym zástupcom v zmysle plnomocenstva na čl. 25 spisu) a datované.

Dovolací súd sa nestotožňuje s názorom odvolacieho súdu v tom, že z odvolania žalobcov V, 2/ z 3. februára 2003 vyplýva skutočnosť, že títo napádajú len výrok rozsudku súdu prvého stupňa týkajúci sa zamietnutia žaloby o náhradu škody. V označenom odvolaní, podľa jeho obsahu, je zrejmé, že dovolatelia napádajú skutkové a právne závery súdu prvého stupňa, týkajúce sa nielen konania o žalobe na náhradu škody. Pokiaľ dovolací súd považoval ich odvolanie za zmätočné a vadné, mal postupom podľa § 43 v spojení s § 209 O. s. p. v znení do 1. októbra 2004 tieto vady odvolacieho konania odstrániť, resp. sa o odstránenie týchto väd zákonným procesným postupom pokúsiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že odvolaním žalobcov V, 2/ nie je napadnutý len výrok súdu prvého stupňa týkajúci sa náhrady škody, ale aj určovací žaloba z dôvodu, že z uvedeného podania žalobcov I/> 2/ sú zrejmé všetky náležitosti odvolania vyžadované ustanovením § 205 O. s. p.

Pokiaľ preto dovolací súd preskúmal v odvolacom konaní rozsudok súdu prvého stupňa v dôsledku odvolania podaného žalobcami I/J 2/ len v napadnutej časti, t. j. v časti týkajúcej sa žaloby o náhradu škody a v časti o náhrade trov konania, odňal žalobcom Y, 2/ možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. a realizovať tie procesné práva, ktoré mu Občiansky súdny poriadok za účelom ochrany ich práv a oprávnených záujmov priznáva (§ 201 O. s. p.).

Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. f) O. s. p. je nielen dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania, ale zároveň je tiež okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 1 O. s. p. zrušil a vec mu v zmysle ods. 2 vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

41.

ROZHODNUTIE

Prokúra je zvláštnym druhom obchodného plnomocenstva upraveného Obchodným zákonníkom. Nejde o zastúpenie podľa § 31 a nasl. Občianskeho zákonníka, preto prokurista je pri prevádzke podniku oprávnený udeliť plnomocenstvo inej osobe, aj keď nejde o prípady uvedené v ustanovení § 33a ods. 1 Občianskeho zákonníka.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2004, sp. zn. M Obdo V 2/2002)

Mimoriadnym dovolaním napadnutým rozsudkom, sp. zn. 2 Obo 353/99, zo dňa 7. marca 2001 Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, potvrdil rozsudok Krajského súdu v B., č. k. 46 Cb 75/97-91, zo dňa 25. júna 1999. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v sume 600,- Sk. V dôvodoch svojho rozsudku uviedol, že z predloženého spisového materiálu a vyjadrenia účastníkov na odvolacom pojednávaní zistil, že návrhom došlým súdu 3. septembra 1997 sa žalobca domáhal, aby súd vyslovil, že uznesenie valného zhromaždenia spoločnosti S., a. s. pre medzinárodné zasielateľstvo a dopravu zo dňa 25. augusta 1997 je neplatné. Žalobca uvádzal, že je predsedom predstavenstva spoločnosti žalovaného a namieta, že na valnom zhromaždení žalovaného, konanom dňa 25. augusta 1997, konal menom akcionára spoločnosti Č., a. s. pre námornú dopravu a medzinárodné zasielateľstvo ako splnomocnený zástupca JUDr. R. B. na základe splnomocnenia zo dňa 6. augusta 1997, ktoré mu udelil a podpísal generálny riaditeľ a samostatný prokurista spoločnosti Č., a. s., Ing. S. M. Tvrdil, že samostatný prokurista nebol oprávnený splnomocniť JUDr. R. B. ako inú osobu na výkon akcionárskych práv, lebo to odporuje ustanoveniu § 33a Občianskeho zákonníka a § 14 Obchodného zákonníka a následkom toho v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka je splnomocnenie neplatné. Tvrdil, že splnomocňovať tretie osoby môže Č., a. s., ako právnická osoba iba prostredníctvom svojho predstavenstva a že splnomocnenie musí byť overené. Súd prvého stupňa pri rozhodovaní veci vychádzal z ustanovenia § 190 prvá a druhá veta Obchodného zákonníka, podľa ktorého ak má spoločnosť len jedného akcionára, vykonáva pôsobnosť valného zhromaždenia tento akcionár. Tento akcionár môže kedykoľvek zvolať valné zhromaždenie, ktorého pôsobnosť vykonáva, pričom neplatí § 184 ods. 3 Obchodného zákonníka. Je nesporné, že akcionár sa môže nechať pri výkone

svojich akcionárskych práv zastúpiť splnomocnencom. Zákon neustanovuje, že splnomocnenie musí byť overené, ani stanovy takúto náležitosť plnej moci neustanovujú. Na žalobcovu námietku, že samostatný prokurista, ktorým bol splnomocniteľ JUDr. R. B., Ing. S. M. nemôže splnomocniť inú osobu na výkon akcionárskych práv, lebo výkon akcionárskych práv nepatrí do obsahu prokúry, podľa § 14 Obchodného zákonníka vyslovil súd prvého stupňa vychádzajúc z osobitosti rozhodovanej veci, keď prokurista udelil plnomocnenstvo na zastupovanie čistej dcérskej spoločnosti, prostredníctvom ktorej podniká, právny záver, že ide o úkon patriaci do riadnej prevádzky podniku v zmysle § 14 ods. 1 Obchodného zákonníka. Odvolací súd sa s týmto právnym názorom stotožnil. Súd prvého stupňa sa pri vyslovení tohto právneho názoru opieral aj o zistenie, že prokurista udelil plnú moc na základe súhlasu predstavenstva, o čom svedčí skutočnosť, že súčasne bola JUDr. R. B. udelená plná moc aj dvomi členmi predstavenstva. Odvolací súd sa stotožnil aj s týmto postupom súdu prvého stupňa. Aj keď žalobca spochybňuje platnosť splnomocnenia udeleného členmi predstavenstva Mgr. L. W. a Ing. S. M., toto splnomocnenie nepochybne svedčí o súhlase spomenutých členov predstavenstva so splnomocnením, ktoré udelil prokurista. Odvolací súd vzal do úvahy aj okolnosť, že žalobca sa domáha rozhodnutia, či valné zhromaždenie spoločnosti žalovaného bolo platne zvolané, či ho zvolala oprávnená osoba, keď takáto iniciatíva, ak by bola dôvodná, mala vychádzať od žalovaného v prípade, že s udelením plnej moci a v takom rozsahu, ako bola použitá, nesúhlasil. Splnomocniteľ svoj nesúhlas neoznámil, a preto platí pre fiktívny prípad, že udelenie plnej moci bolo nad rámec oprávnení, ustanovenie § 33 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka, že prípadné prekročenie schválil. Závery valného zhromaždenia - zvolení členovia orgánov spoločnosti nadobudli svoje práva dobromyseľne a príslušné zmeny boli zapísané v obchodnom registri, Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 O. s. p. potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku podal generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie podľa § 243e O. s. p. a navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v B., č. k. 46 Cb 75/97-91, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k. 2 Obo 353/99, a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Poukázal na znenie ustanovenia § 3, § 6, § 132, § 153 ods. 1 a § 221 ods. 1 prvá veta O. s. p., ďalej na znenie ustanovenia § 23, § 33a ods. 1, 2, § 39 Občianskeho zákonníka, ako aj na § 1 ods. 2, § 14 ods. 1, § 131 ods. 1, § 183 Obchodného zákonníka s tým, že súdy sa citovanými ustanoveniami neriadili. Podľa výpisu z obchodného registra

Krajského obchodného súdu v P. odd. B vložky 416 z 28. augusta 1997 obchodnej spoločnosti Č., a. s., P., menom spoločnosti koná predstavenstvo alebo jednotlivý člen predstavenstva, pokiaľ na to bol predstavenstvom písomne alebo vnútorným predpisom splnomocnený prokurista so samostatnou prokúrou alebo spoločne dvaja prokuristi s kolektívnou prokúrou. Podpisovanie za spoločnosť sa robí tak, že k vytlačenému alebo napísanému obchodnému menu pripoja svoj podpis všetci členovia predstavenstva alebo dvaja členovia predstavenstva alebo člen predstavenstva písomne zmocnený, alebo prokurista so samostatnou prokúrou alebo spoločne dvaja prokuristi, ktorí podpisujú vždy s dodatkom označujúcim prokúru. Spoločnosť Č., a. s., P. bola jediným akcionárom dcérskej spoločnosti S., a. s., B. Z obsahu spisu je zrejmé, že prvú plnú moc JUDr. R. B. zo 6. augusta 1997 udelil a podpísal Ing. S. M. ako generálny riaditeľ a samostatný prokurista, ktorý bol aj členom predstavenstva. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti uvedené v obchodnom registri upravujúce konanie spoločnosti a podpisovanie za spoločnosť je nepochybné, že plnú moc mohol Ing. S. M. podpísať ako člen predstavenstva alebo prokurista so samostatnou prokúrou. Ak by plnú moc JUDr. R. B. udelil ako samostatný člen predstavenstva, musel by byť na takýto úkon splnomocnený písomne predstavenstvom alebo vnútorným predpisom. Odporca nepredložil v súdnom konaní dôkaz, ktorý by preukázal splnenie týchto podmienok. V prípade, že plnú moc zo 6. augusta 1997 podpísal Ing. S. M. ako samostatný prokurista, treba jej platnosť preskúmať z hľadiska dodržiavania príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka. Pri zmluvnom zastúpení plnomocniteľ musí mať spôsobilosť na uzavretie zmluvy o plnomocenstve, ako aj na právny úkon, ktorý má splnomocnenec za neho vykonať. Obchodný zákonník je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku v postavení predpisu zvláštného a všeobecného. Táto skutočnosť vyplýva priamo ex lege z ustanovenia § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka. Aj na obchodné vzťahy je preto aplikovateľný Občiansky zákonník práve pri riešení otázok, ktoré nemožno riešiť podľa Obchodného zákonníka. Ide o úpravu otázok súvisiacich s posudzovaním spôsobilosti na práva a právne úkony, zastupovanie, právne úkony, vrátane ich neplatnosti a odporovateľnosti a pod. Otázku, či samostatný prokurista konajúci v mene spoločnosti môže splnomocniť na konanie v mene spoločnosti ďalšieho splnomocnenca, Obchodný zákonník neupravuje. Zákonné podmienky, kedy splnomocnenec môže udeliť plnomocenstvo inej osobe (substitútovi), upravuje v dvoch taxatívne určených prípadoch v ustanovení § 33a Občiansky zákonník. Splnomocnenec, prokurista je oprávnený udeliť plnomocenstvo inej osobe, ak je

- výslovne oprávnený podľa plnomocenstva udeliť plnomocenstvo inej osobe,
- splnomocnencom právnická osoba.

Z obsahu spisu je nepochybné, že tieto zákonné podmienky splnené neboli, a preto plná moc podpísaná 6. augusta 1997 Ing. S. M. je v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka neplatným právnym úkonom, a preto ani úkony substitúta nemohli vyvolať právne účinky, ktoré zákon s nimi spája. Vyslovil názor, že Mgr. L. W. nebol právoplatne zvolený za predsedu predstavenstva spoločnosti Čechofracht v zmysle stanov spoločnosti a z tohto dôvodu ani nemohol platne podpísať plnú moc JUDr. R. B., ktorá menovaného oprávňovala na zvolanie mimoriadneho valného zhromaždenia spoločnosti S., a. s., B. a zastupovanie výlučného akcionára - spoločnosť Č., a. s., P. Pri podpisovaní oboch plných moci je zrejmé, že subjekty, ktoré ich podpisovali, nemali spôsobilosť na uzavretie zmluvy o plnomocenstve, a preto neboli platné. Substitút, ktorý na ich základe konal, nemohol svojimi právnymi úkonmi vyvolať účinky, ktoré s nimi zákon spája. Tieto skutočnosti podľa názoru generálneho prokurátora zakladajú opodstatnenosť podania mimoriadneho dovolania podľa § 243 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243e ods. 1 písm. c), d) O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 O. s. p.), prejednal mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky a dospel k záveru, že nie je dôvodné.

Z o d ť o v d n e n i a :

Dovolací súd vychádzal zo zistenia, že predmetom sporu medzi účastníkmi bolo žalobcom uplatnené právo na vyslovenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia žalovaného konaného dňa 25. augusta 1997. Súd prvého stupňa zamietol návrh žalobcu a odvolací súd jeho rozhodnutie z dôvodov jeho správnosti podľa § 219 O. s. p. potvrdil.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky bol toho názoru, že týmito rozhodnutiami bol porušený zákon. Predovšetkým namietal, že samostatný prokurista nebol oprávnený udeliť plnomocenstvo inej osobe, v danom prípade menovite JUDr. R. B. V tejto súvislosti poukázal na ustanovenie § 33a Občianskeho zákonníka, podľa ktorého splnomocnenec, za ktorého považuje aj prokuristu, je oprávnený udeliť plnomocenstvo inej osobe, iba ak je výslovne oprávnený podľa plnomocnenstva udeliť plnomocenstvo inej osobe, alebo ak je splnomocnencom právnická osoba. Podľa jeho názoru z obsahu súdneho spisu je nepochybné, že tieto zákonné podmienky splnené neboli, a preto plnú moc udelenú 6. augusta 1997 Ing. S. M. považuje podľa § 39 Občianskeho zákonníka za neplatný právny úkon.

S týmto právnym názorom generálneho prokurátora Slovenskej republiky sa dovolací súd nestotožnil. Predovšetkým treba uviesť, že prokúru upravuje § 14 Obchodného zákonníka.

Podľa odseku 1 tohto ustanovenia prokúrou splnomocňuje podnikateľ prokuristu na všetky právne úkony, ku ktorým dochádza pri prevádzke podniku, aj keď sa na ne inak vyžaduje osobitné plnomocenstvo. Prokúru možno udeliť len fyzickej osobe.

Podľa odseku 2 v prokúre nie je zahrnuté oprávnenie scudzovať nehnuiteľnosti a zaťažovať ich, ibaže je toto oprávnenie výslovne v udelení prokúry uvedené.

Podľa odseku 3 obmedzenie prokúry vnútornými pokynmi nemá právne následky voči tretím osobám.

Podľa odseku 4 viacerým osobám možno prokúru udeliť tak, že sú na zastupovanie a podpisovanie oprávnené každá samostatne alebo tak, že je pritom potrebný súhlasný prejav vôle všetkých prokuristov alebo aspoň dvoch z nich.

Podľa odseku 5 prokurista podpisuje tým spôsobom, že k obchodnému menu podnikateľa, za ktorého koná, pripojí dodatok označujúci prokúru a svoj podpis.

Podľa odseku 6 udelenie prokúry je účinné od zápisu do obchodného registra.

Návrh na zápis prokúry do obchodného registra musí obsahovať meno a bydlisko prokuristu a spôsob, akým sa za podnikateľa podpisuje. Ak bola prokúra udelená viacerým osobám, musí návrh obsahovať aj určenie, či každý prokurista môže konať samostatne, prípadne koľko prokuristov musí konať spoločne.

V predmetnom prípade udelil plnomocenstvo splnomocnencovi JUDr. R. B. Ing. S. M., samostatný prokurista, ktorý ho splnomocnil na výkon všetkých práv spojených so zaknihovanými akciami na meno, ISIN 0008413457 obchodnej spoločnosti S., a. s., pre medzinárodné zasielateľstvo a dopravu, so sídlom v B., ktoré sú vo výlučnom vlastníctve Č., a. s. pre námornú dopravu a medzinárodné zasielateľstvo. Splnomocnenec bol hlavne oprávnený na hlasovanie na valnom zhromaždení S., a. s. pre medzinárodné zasielateľstvo a dopravu. Z výpisu z obchodného registra spoločnosti Č., a. s. pre námornú dopravu a medzinárodné zasielateľstvo vyplýva, že Ing. S. M. bol okrem iného zapísaný ako prokurista so samostatnou prokúrou. V časti výpisu týkajúceho sa zastupovania a podpisovania za spoločnosť je uvedené, že me-

nom spoločnosti koná predstavenstvo ako štatutárny orgán kolektívne, dvaja členovia predstavenstva alebo jednotlivý člen predstavenstva, pokiaľ bol k tomu predstavenstvom písomne alebo vnútornými predpismi splnomocnený alebo prokurista so samostatnou prokúrou alebo dvaja prokuristi spoločne, ktorí podpisujú vždy s dodatkom označujúcim prokúru.

Prokúra je zvláštnym druhom obchodného plnomocenstva upraveným v Obchodnom zákonníku. Môže ju udeliť len podnikateľ, ktorý je zapísaný v obchodnom registri a môže ju udeliť výlučne fyzickej osobe. Nejde teda o zastúpenie na základe plnomocenstva upraveného v § 31 a nasl. Občianskeho zákonníka a nevzťahuje sa preto na ňu ani ustanovenie § 33a Občianskeho zákonníka, na ktoré poukazuje generálny prokurátor Slovenskej republiky v mimoriadnom dovolaní. Na rozdiel od plnomocenstva udeleného podľa Občianskeho zákonníka rozsah prokúry upravuje Obchodný zákonník, keď tam zahrnuje všetky právne úkony, ku ktorým dochádza pri prevádzke podniku s výnimkou úkonov podľa ustanovenia § 14 ods. 2 Obchodného zákonníka. Zápisom do obchodného registra nastávajú účinky udelenia prokúry, prokurista preto už nepotrebuje na konanie v mene podnikateľského subjektu žiadne ďalšie plnomocenstvo. Aké právne úkony možno subsumovať pod pojem prevádzka podniku, treba posúdiť v každom konkrétnom prípade osobitne. K právnym úkonom pri prevádzke podniku však patrí aj nakladanie s jeho majetkom (výnimku upravuje ustanovenie § 14 ods. 2), medzi ktoré patrí aj výkon akcionárskych práv, keď výlučným vlastníkom akcií žalovaného je spoločnosť Č., a. s. pre námornú dopravu a medzinárodné zasielateľstvo.

Samostatný prokurista spoločnosti Č., a. s. bol teda osobou oprávnenou na všetky právne úkony, a teda splnomocniť JUDr. R. B. na zastupovanie v mene spoločnosti, t. j. v konkrétnom prípade na zvolanie valného zhromaždenia a ďalší výkon práv akcionára. Tieto právne úkony materská spoločnosť žalovaného napokon ani nespochybňovala. Treba preto vysloviť záver, že valné zhromaždenie dňa 25. augusta 1997 bolo riadne zvolané. Odvolací súd preto správne potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým bola žaloba o vyslovenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia zamietnutá. Podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 1 dovolací súd dovolanie rozsudkom zamietne, ak dôjde k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, preto mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietol.

O trovách dovolacieho konania rozhodol podľa § 243b ods. 4 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p., ale pretože úspešnému žalovanému trovy v dovolacom konaní nevznikli, neboli mu priznané.

42.

ROZHODNUTIE

Ustanovenia o dovolaní sa na vyrovnanie nepoužijú. Dovolanie proti uzneseniu, ktorým súd vyrovnanie povolil, nie je prípustné.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. apríla 2004, sp. zn. 1 Obdo V 21/2004)

Krajský súd v B. B. uznesením z 25. apríla 2003, č. k. 25-24 Kv 2/02-554, zamietol potvrdiť návrh na vyrovnanie, podaný a navrhnutý dlžníkom. V odôvodnení uznesenia uviedol, že na základe návrhu dlžníka V., a. s., H. 40, Ž. súd uznesením, č. k. 25-24 Kv 2/02, povolil vyrovnanie. Na vyrovnávacom pojednávaní veritelia hlasovali v dvoch skupinách (§ 58b zákona o konkurze a vyrovnaní). V prvej hlasovali oddelení veritelia. V tejto skupine návrh dlžníka na vyrovnanie nebol prijatý väčšinou hlasov (§ 58 ods. 4 zákona o konkurze a vyrovnaní). V druhej skupine hlasovali ostatní veritelia a návrh dlžníka na vyrovnanie prijali. Následne dlžník pre skupinu oddelených veriteľov predložil novú ponuku (§ 58 ods. 6 zákona o konkurze a vyrovnaní). Tento návrh nebol prijatý, a preto súd podľa ustanovenia § 58b ods. 7 zákona o konkurze a vyrovnaní návrh na vyrovnanie zamietol potvrdiť.

Na odvolanie veriteľov Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 30. októbra 2003, č. k. 6 Obo 184/03-590, uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Odvolací súd v celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými, ako aj právnymi závermi súdu prvého stupňa.

Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie veriteľ V. - SK, a. s., H. 40, Ž. a navrhol ho spolu s uznesením súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odvodil z ustanovenia § 237 písm. f) O. s. p. s tým, že vzhľadom na obsah uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 26. februára 2003, Č. IV. ÚS 31/03, sa ustanovenie § 66f zákona o konkurze a vyrovnaní na vec nevzťahuje, lebo vylúčenie dovolania podľa tohto ustanovenia má zmysel len proti rozhodnutiu, ktorým bol konkurz vyhlásený. Na zdôvodnenie dovolania uviedol, že dovolateľ sa zúčastnil ako veriteľ na vyrovnávacom pojednávaní dňa 25. februára 2003 a hlasoval v tzv. druhej skupine za potvrdenie vyrovnania. Na pojednávaní dňa 8. apríla 2003 dovolateľ ako veriteľ nebol predvolaný, hlasovala samostatne prvá skupina, tzv. oddelených veriteľov

a tá neodsúhlasila osobitnú ponuku dlžníka na vyrovnanie. Tento nesúhlas bol dôvod, pre ktorý súd zamietol potvrdiť vyrovnanie. Oddelení veritelia zrejme nemali záujem, aby vyrovnanie konanie bolo úspešné. Takýmto postupom bolo dovolateľovi, ako ostatnému veriteľovi, znemožnené dospieť aspoň k čiastočnému uspokojeniu svojej pohľadávky bez prednostného poradia. Účastníci tzv. druhej skupiny sa nemohli k veci vyjadriť na pojednávaní pre oddelených veriteľov, lebo súd vôbec neoznámil termín pojednávania o novej ponuke dlžníka prostredníctvom Obchodného vestníka tak, ako tomu bolo pri prvom pojednávaní dňa 25. februára 2003. Ako ďalšiu dovolaciu námietku uviedol, že jeden z oddelených veriteľov, so sídlom v H., sa domáha na Krajskom súde v Ž., v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Cbm 16/03, určenia, že je veriteľom nie dlžníka, ale ručiteľa V. - SK, a. s. Pritom vo vyrovnaní mal pohľadávku vo výške 224 228 776,- Sk, ktorá mu bola uznaná s nárokom na oddelené uspokojenie, pričom tento veriteľ dvakrát hlasoval o vyrovnaní, a to vždy proti. Ak by Krajský súd v Ž. uvedenej žalobe vyhovel, tak by sa tým hrubo poškodili ostatní hlasujúci veritelia vo vyrovnaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, podané dovolanie prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že v tomto prípade dovolanie nie je prípustné.

Z o d ô v o d n e n i a :

V zmysle § 66f zákona o konkurze a vyrovnaní sa ustanovenia §§ 228 až 243d O. s. p. na konkurz a vyrovnanie nepoužijú.

V danej veci Krajský súd v B. B. uznesením z 27. mája 2002, č. k. 25-24 Kv 2/02, vyrovnanie dlžníka V., a. s., H. 40, Ž. povolil. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 30. mája 2002. Z citovaného ustanovenia § 66f zákona o konkurze a vyrovnaní nepochybne vyplýva, že ustanovenia o dovolaní sa na vyrovnanie nepoužijú. Keďže predmetom tohto konania je povolené vyrovnanie, preto dovolanie smerujúce proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu nie je prípustné. Prípustnosť dovolania v danej veci nemožno odvodíť ani z obsahu uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 26. februára 2003, č. IV. ÚS 31/03-10, na ktoré poukazuje dovolateľ. Ústavný súd Slovenskej republiky v tomto uznesení vôbec nerieši otázku prípustnosti dovolania v konaní o vyrovnanie, ale jeho závery sa týkajú iba konkurzu. Pokiaľ by závery Ústavného súdu Slovenskej republiky, uvedené v jeho uznesení, sa mali analogicky vzťahovať aj na vyrovnanie, potom dovolanie by ne-

bolo vylúčené iba v prípade, keď súd vyrovnanie nepovolil. V danom prípade však súd vyrovnanie povolil, preto z tohto dôvodu prípustnosť dovolania neprichádza do úvahy. Napokon dovolací súd poznamenáva, že prípustnosť dovolania v tejto veci nie je daná ani podľa § 237 písm. f) O. s. p., pretože postupom súdu prvého stupňa nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom tým, že nebol na nové vyrovnávacie konanie predvolaný, čo náležité odôvodnil odvolací súd.

Na základe uvedených dôvodov dovolací súd podané dovolanie ako neprípustné odmietol.

43.

ROZHODNUTIE

Pri posudzovaní schopnosti žiadateľa o dávku sociálneho zabezpečenia (poistenia), ktorá je podmienená dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom vykonávať trvalé zamestnanie, treba vždy prihliadať okrem rozsahu zachovaných pracovných schopností i na vek občana, dosiahnutú kvalifikáciu, ako aj prípadnú možnosť requalifikácie na iné vhodné alebo primerané zamestnanie.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. novembra 2005, sp. zn. 4 So 234/2004)

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v P. podľa § 250q ods. 2 O. s. p. potvrdil rozhodnutie odporkyne zo dňa 29. decembra 2003, ktorým odporkyňa zamietla navrhovateľovu žiadosť o invalidný dôchodok stotožniac sa s názorom odporkyne, že navrhovateľovo zdravotné poškodenie nezodpovedá invalidite alebo čiastočnej invalidite.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu navrhovateľ podal v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom uviedol, že jeho zdravotný stav mu nedovoľuje plne pracovať. K odvolaniu pripojil aj lekárske správy a nálezy z 18. mája 2004 a z 13. júla 2004.

Odporkyňa vo svojom písomnom vyjadrení navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny nepovažujúc dôvody, ktoré uvádza navrhovateľ v odvolaní, za opodstatnené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 250s ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa nemožno považovať za vecne správne, a to pre neúplné zistený skutkový stav veci.

Z o d ô v o d n e n i a :

Nárok na invalidný dôchodok podľa § 29 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“), ktorý treba aplikovať na danú vec s poukazom na § 259 zákona č. 461/2003

Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) je podmienený dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom zhoršeným v rozsahu a následkami uvedenými v § 29 ods. 3 citovaného zákona. Za dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav odôvodňujúci invaliditu sa považuje stav, ktorý nepretržite najmenej dvanásť mesiacov vylučuje zapojenie sa občana do výkonu akéhokoľvek zamestnania alebo v zmysle § 29 ods. 3 písm. b) citovaného zákona umožňuje jeho zapojenie sa do výkonu zamestnania len za celkom mimoriadnych podmienok. Podmienky čiastočnej invalidity ustanovuje § 37 ods. 3 písm. a), b) a c) zákona o sociálnom zabezpečení a odôvodňuje ju dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav, pre ktorý telesné alebo duševné schopnosti občana dosahujú polovicu schopností na výkon sústavného zamestnania ako u zdravého občana, alebo pre ktorý je schopný vykonávať doterajšie alebo iné sústavné zamestnanie len za osobitne uľahčených pracovných podmienok, alebo má značné sťažené životné podmienky.

Pri posudzovaní, aké zamestnanie je občan ešte schopný vykonávať pri svojom dlhodobo nepriaznivom zdravotnom stave, treba vždy prihliadať okrem rozsahu zachovaných pracovných schopností i na vek občana, dosiahnutú kvalifikáciu ako aj prípadnú možnosť rekvalifikácie na iné vhodné alebo primerané zamestnanie.

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil najmä posudkom o zdravotnom stave a pracovnej spôsobilosti navrhovateľa, ktorý podala 28. novembra 2003 v správnom konaní Posudková komisia sociálneho zabezpečenia č. 5 Sociálnej poisťovne, pobočka v P. Zo záverov posudku vyplýva, že diagnosticky bol zhodnotený zdravotný stav navrhovateľa ako stav po náhlejšej mozgovej príhode bez výrazných klinických prejavov, arteriálna hypertenzia III. štádia a ischemická choroba srdca kardiálne kompenzovaná, preto navrhovateľ nie je invalidný podľa § 29 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení a nie je ani čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení, lebo nemá dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav a jeho telesné a duševné schopnosti sú dostatočné na vykonávanie sústavného zamestnania bez osobitne uľahčených pracovných podmienok a nemá značne sťažené všeobecné životné podmienky.

Na účely súdneho konania bol vypracovaný posudok Sociálnou poisťovňou, ústredie so sídlom v K. posudkovým lekárom, ktorý v posudkovom závere uviedol, že navrhovateľ je po ischemickej mozgovej príhode s pravostranou symptomatológiou, trpí chorobou vysokého krvného tlaku III. WHO, chronickým nedokrvením srdcového svalu NYHA II. v anamnéze a ochorením priedušiek, konštatoval i nikotinizmus. Vo výroku posudku

sa v zásade stotožnil so záverom posudku vyhotoveného v správnom konaní, navyše uviedol, že navrhovateľ nie je invalidný ani podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Súd prvého stupňa sa s týmito posudkami stotožnil, nepovažujúc za dôkaz, spochybňujúci správnosť záverov posudkov, správu z neurologického vyšetrenia z 18. mája 2004 predloženú navrhovateľom.

Podľa názoru odvolacieho súdu z doteraz vykonaného dokazovania, a to nielen s prihliadnutím na lekárske správy priložené navrhovateľom k odvolaniu, nemožno bez akýchkoľvek pochybností dospieť k záveru, že navrhovateľ nespĺňa podmienky invalidity pre nárok na invalidný dôchodok podľa § 29 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení alebo čiastočnej invalidity pre nárok na čiastočný invalidný dôchodok podľa § 37 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení. Hodnotenia posudkových lekárov vychádzajúce z vyšetrenia navrhovateľa a jeho zdravotnej dokumentácie nie sú dostatočne presvedčivé pre záver, že navrhovateľ nie je invalidný alebo aspoň čiastočne invalidný.

Obsahom administratívneho spisu mal odvolací súd okrem iného preukázané, že navrhovateľ vychodil iba šesť tried základnej školy, nedosiahol žiadny vyšší stupeň vzdelania či odbornú kvalifikáciu. Podľa názoru odvolacieho súdu závery o tom, že ochorenie navrhovateľa neznižuje jeho schopnosť výkonu sústavného zamestnania, v doterajšom konaní neboli náležité a objektívne preukázané, keď posudkoví lekári sa stupňom vzdelania navrhovateľa v súvislosti s jeho ochorením vôbec nezaoberali.

Odvolací súd má za to, že skutočnosť, že navrhovateľ nemá ukončenú povinnú školskú dochádzku, vo vzťahu k jeho diagnóze nemožno opomenúť, a preto sa nestotožňuje so skutkovými a právnymi závermi krajského súdu v odôvodnení rozsudku, ktoré z hľadiska preskúmania rozhodnutia odporkyne podľa právnych predpisov platných v Čase posudzovania nároku nepovažuje sa úplné. Podľa názoru odvolacieho súdu na preukázanie schopnosti výkonu sústavného zamestnania navrhovateľa bolo potrebné vykonať ďalšie dokazovanie odbornými neurologickými vyšetreniami ako aj doplnením posudkov posudkovej komisie o posúdenie, či vzhľadom na stupeň vzdelania navrhovateľa jeho ochorenie nemá za následok zánik alebo redukciu jeho schopností vykonávať sústavné zamestnanie v rozsahu predpokladanom v 29 ods. 3, resp. § 37 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení, či je vôbec schopný vykonávať pracovnú činnosť a ak áno, treba v posudku uviesť, aké konkrétne práce je navrhovateľ schopný vykonávať s ohľadom na jeho zdravotný stav.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie [§ 250 s veta druhá a § 221 ods. 1 písm. a) a ods. 2 O. s. p. s poukazom na ustanovenia § 372i ods. 2 O. s. p.].

V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu odstrániť nedostatky v posudkoch posudkových lekárov a doplniť dokazovanie vo vyššie naznačenom smere. V novom rozhodnutí rozhodne krajský súd i o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 250s ods. 2 § 224 ods. 3 O. s. p.).

44.

ROZHODNUTIE

Nárok na predčasný starobný dôchodok podľa § 67 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov môže vzniknúť len vtedy, ak dôchodkové poistenie trvalo najmenej 10 rokov a súčasne by predčasný starobný dôchodok bol ku dňu jeho priznania vyšší ako je pre jednu plnoletú fyzickú osobu 1,2-násobok životného minima podľa osobitného predpisu (zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. novembra 2004, sp. zn. 4 So 228/04)

Krajský súd v N. 18. novembra 2004 potvrdil rozhodnutie odporkyne zo 14. júna 2004, ktorým zamietla žiadosť navrhovateľa o predčasný starobný dôchodok. Po preskúmaní rozhodnutia odporkyne dospel súd prvého stupňa k záveru, že rozhodnutie je vecne správne, nakoľko navrhovateľ nesplnil jednu zo zákonných podmienok pre priznanie nároku na predčasný starobný dôchodok, keď výška jeho predčasného starobného dôchodku je 4 663,- Sk, a teda nie je vyššia ako 1,2 násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú osobu, čo je 5 052,- Sk. Odporkyňa náhradu trov konania nepriznal, pretože si trovy nežiadala.

Odporkyňa vo svojom písomnom vyjadrení navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 250s ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech.

Z o d ô v o d n e n i a :

Predmetom súdneho preskúmacieho konania (§ 250l a nasl. O. s. p.) v danej veci je zákonnosť rozhodnutia odporkyne zo dňa 14. júna 2004, ktorým odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o predčasný starobný dôchodok, podanú dňa 11. marca 2004.

Nárok na predčasný starobný dôchodok by podľa § 67 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) navrhovateľovi vznikol, ak by bol dôchodkovo poistený najmenej 10 rokov a súčasne, ak by suma predčasného starobného dôchodku ku dňu, od ktorého navrhovateľ požiadal o jeho priznanie (t. j. od 1. marca 2004), bola vyššia ako 1,2-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu (zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v žneme neskorších predpisov účinný od 1. januára 2004).

Krajský súd v N. preskúmal zákonnosť rozhodnutia odporkyne z hľadiska splnenia podmienok uvedených v § 67 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Zistil, že navrhovateľ splnil podmienku potrebnej doby poistenia, nesplnil však podmienku, aby suma predčasného starobného dôchodku bola vyššia ako 1,2-násobok životného minima, čo bolo v tom čase (do 30. júna 2004) 5 052,- Sk. Krajský súd nezistil pochybenie ani v postupe odporkyne podľa § 68 zákona o sociálnom poistení pri určení výšky predčasného starobného dôchodku a takéto pochybenie nezistil ani odvolací súd.

Navrhovateľ v odvolacom súdnom konaní nepredložil žiadny doklad, ktorý by spochybňoval rozhodnutie odporkyne, či údaje v evidenčnom materiáli, z ktorého odporkyňa pri svojom rozhodovaní vychádzala.

Na uvedenom závere nemôže nič zmeniť ani obsah podaného odvolania, pokiaľ ním navrhovateľ namieta „administratívne podvody“ zo strany odporkyne, resp. jej zamestnancov. Na zmenu či zrušenie preskúmaných rozhodnutí nestačí len tvrdenie, treba predložiť, alebo aspoň ponúknuť konkrétny dôkaz. Navrhovateľ však doteraz ničím nepreukázal, ani nespochybnil, že evidenčný materiál nie je správny a úplný, prípadne že obsahuje nesprávne a neúplné údaje o dobách zamestnania či náhradných dobách alebo to, že by rozhodnutie bolo vydané na základe „falošných“ dokladov; taktiež nepredložil nijaký doklad preukazujúci, že by utrpel pracovný úraz, alebo ochorel chorobou z povolania. Nemožno zohľadniť požiadavku navrhovateľa, aby nebol posudzovaný podľa zákona o sociálnom poistení, lebo v zmysle § 259 až § 272 tohto zákona, nárok na dávku navrhovateľovi pred dňom 1. januára 2004 nevznikol a ani vzniknúť nemohol. Zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) do 31. decembra 2003 predčasný starobný dôchodok vôbec neupravoval (upravoval pomerný starobný dôchodok, pre ktorý bolo potrebné splniť odpracovanú dobu 10 rokov a dosiahnutie veku 65 rokov v zmysle § 26 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení). Navrhovateľov nárok preto nemôže byť posudzovaný podľa predchádzajúcich právnych predpisov.

Rovnako neopodstatnené a právne nedôvodné sú námietky navrhovateľa ohľadom porušovania medzinárodných zmlúv.

Odvolaací súd sa preto stotožnil so skutkovými a právnymi závermi krajského súdu, uvedenými v odôvodnení rozsudku, ktoré považuje za úplné a vecne správne, a nepovažuje za potrebné na nich nič meniť ani dopĺňať. Pre úplnosť dodáva, že ak by navrhovateľ v budúcnosti nové alebo ďalšie dôkazy odporkyni skutočne predložil, nie je vylúčené, aby požiadal o nové posúdenie svojho nároku.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, rovnako ako krajský súd považoval rozhodnutie odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o predčasný starobný dôchodok za zákonné, a preto napadnutý rozsudok krajského súdu, ako vecne správny, potvrdil (§ 250s ods. 2 veta druhá a § 219 O. s. p.).

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol so zreteľom na výsledok odvolacieho konania tak, že účastníkom konania ich náhradu nepriznal, lebo navrhovateľ nemal úspech a odporkyni v odvolacom konaní trovy nevznikli.

45.

ROZHODNUTIE

Ak žiadateľ o invalidný dôchodok poberá sociálny dôchodok, podmienený jeho invaliditou, nemožno túto skutočnosť opomenúť, lebo je v konaní o priznanie invalidného dôchodku rozhodujúca pre zistenie dátumu vzniku invalidity.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. novembra 2005, sp. zn. 4 So 204/2004)

Rozhodnutím z 28. mája 2004 odporkyňa s poukazom na ustanovenie § 72 ods. 1 písm. e) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok, pretože nezískala potrebný počet rokov dôchodkového poistenia na nárok na tento dôchodok.

Na základe návrhu na preskúmanie rozhodnutia podaného navrhovateľkou Krajský súd v N. rozsudkom zo 6. septembra 2004 rozhodnutia odpor - kyne o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) ako vecne správne potvrdil, keď zistil, že navrhovateľa pre vznik nároku na invalidný dôchodok nespĺnila podmienky potrebnej doby 5 rokov zamestnania, lebo v posledných desiatich rokoch pred vznikom invalidity, t. j. od 8. marca 1994 do 7. marca 2004, nezískala žiadnu dobu zamestnania. O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že odporkyňi ich náhradu nepriznal, nakoľko si trovy konania nežiadala.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie a žiadala, aby jej žiadosť bola znova prehodnotená. Poukázala na to, že je ťažko telesne poškodená, má astmu, umelú dolnú končatinu a poškodenú i druhú nohu, tento jej stav trvá už od pätnástich rokov, je invalidná už od útleho veku, a preto nemôže mať odpracované nijaké roky. Taktiež poukázala na to, že i keď sa zmenili zákony, jej zdravotný stav sa nezlepšil a teraz nemá peniaze na obživu a je odkázaná na sociálnu podporu.

Odporkyňa vo svojom písomnom vyjadrení navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny nepovažujúc dôvody, ktoré uvádza navrhovateľka v odvolaní za opodstatnené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 250s ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení je okrem iného podmienený tým, že poistenec pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (§71 ods. zákona o sociálnom poistení).

Podľa § 71 ods. 2 zákona o sociálnom poistení dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok.

Pre posúdenie nároku na invalidný dôchodok je teda podstatnou otázkou vplyvu dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu na schopnosť výkonu zárobkovej činnosti.

Podľa § 72 ods. 1 písm. f) zákona o sociálnom poistení počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca vo veku nad 28 rokov je najmenej päť rokov.

Počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok sa zisťuje z obdobia pred vznikom invalidity a ak ide o poistenca vo veku nad 28 rokov, z posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity (§ 72 ods. 2 zákona o sociálnom poistení).

V prejednávanej veci obsahom administratívneho spisu bolo preukázané, že navrhovateľke bol od 1. septembra 1986 priznaný sociálny dôchodok aj pre čiastočnú bezvládnosť (amputácia pravej dolnej končatiny v predkolení a čiastočná amputácia prstov pravej ruky v dôsledku úrazu), ktorý bol zároveň jediným zdrojom jej príjmov a ktorý jej bol rozhodnutím odporkyne zo dňa 28. októbra 2003 odňatý od 19. decembra 2003 s odôvodnením, že jej syn Zs. H. dňa 19. decembra 2003 dosiahne vek 18 rokov a nakoľko sa sústavne nepripravuje na budúce povolanie štúdiom, nepovažuje sa už za nezaopatrené dieťa. Navrhovateľka podala žiadosť o invalidný dôchodok 8. marca 2004. Posudková lekárka Sociálnej poisťovne pobočka v K. v posudku z 30. marca 2004 uviedla, že navrhovateľka je invalidná od 8. marca 2004 podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a že miera poklesu jej schopnosti vykonávať pracovnú činnosť je 50 %.

Podľa názoru odvolacieho súdu z doteraz vykonaného dokazovania, nielen s prihliadnutím na lekárske správy doložené v administratívnom spise, nemožno bez akýchkoľvek pochybností dospieť k záveru, že navrhovateľka nespĺňa podmienky nároku na invalidný dôchodok len s poukazom na to, že nezískala potrebný počet rokov dôchodkového poistenia.

V danom prípade nebolo možné opodstatnene usudzovať, že navrhovateľka sa stala invalidnou až od podania žiadosti, t. j. od 8. marca 2004, ale vzhľadom na to, že od r. 1986 poberala sociálny dôchodok (§ 45 zákona č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, § 52 zákona o sociálnom zabezpečení), bol pre posúdenie jej nároku rozhodujúci skutočný dátum vzniku invalidity.

Odvolací súd za daných skutkových okolností má za to, že odporkyňa si pre svoje rozhodnutie nezadovážila dostatok podkladov, vecou sa nezaoberala dôsledne a nezistila v konaní riadne skutočný stav veci. Z týchto dôvodov je jej rozhodnutie nepresvedčivé a aj nepreskúmateľné a z tých istých dôvodov nemožno za vecne správny považovať ani rozsudok krajského súdu.

Konanie a rozhodovanie o opravnom prostriedku podanom proti rozhodnutiu odporkyne v dávkových veciach sociálneho poistenia je konaním o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku; preto nie je úlohou prvostupňového súdu dopĺňať vecnú či právnu argumentáciu rozhodnutia odporkyne, ani dopĺňať dokazovanie na skutočnosti, ktorých zistenie je podmienkou zistenia skutočného stavu už v administratívnom konaní pred vydaním rozhodnutia.

Odvolací súd preto považoval za potrebné zmeniť napadnutý rozsudok krajského súdu, zrušiť rozhodnutie odporkyne a vrátiť jej vec na ďalšie konanie (§ 220 ods. 1 a § 250q ods. 2 O. s. p. s poukazom na § 2501 ods. 2 a § 250ja ods. 3 O. s. p. a § 3721 ods. 2 O. s. p.).

Odporkyňa v ďalšom konaní po doplnení dokazovania v potrebnom rozsahu podrobným oboznámením sa so všetkými dôkazmi, najmä po komplexnom posúdení zdravotného stavu navrhovateľky a jej spôsobilosti vykonávať zárobkovú činnosť od doby vzniku invalidity, opätovne o nároku navrhovateľky na invalidný dôchodok rozhodne z hľadiska spínania podmienok nielen s odkazom na § 72 zákona o sociálnom poistení, ale po náležitom zistení a zhodnotení všetkých hľadísk vymedzených v zákone a svoje nové rozhodnutie aj dostatočným spôsobom odôvodní.

46.

ROZHODNUTIE

Ak občan žiada o priznanie invalidného dôchodku z mladosti v zmysle § 33 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, treba jeho zdravotný stav pre posúdenie invalidity posúdiť ku dňu, kedy dovŕšil vek, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka, resp. kedy školskú dochádzku ukončil.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. novembra 2005, sp. zn. 4 So 242/2004)

Krajský súd v N. potvrdil rozhodnutie odporkyne zo dňa 14. októbra 2003, ktorým bola zamietnutá žiadosť navrhovateľa o invalidný dôchodok. Rozhodol tak po zhodnotení dokazovania, ktoré vo veci vykonal, keď poukázal na predložené zápisnice posudkových komisií sociálneho zabezpečenia vrátane posudkov prijatých posudkovými lekármi sociálneho poistenia, ktorí posudzovali zdravotný stav navrhovateľa na účely invalidity z mladosti. Žiadosť navrhovateľa o invalidný dôchodok z mladosti bola správnym orgánom zamietnutá bez zadovážania správy z hospitalizácie, avšak táto správa bola neskôr vypracovaná z hospitalizácie navrhovateľa v psychiatrickej nemocnici. Prepúšťacia správa potvrdila skutočnosť, že u navrhovateľa pretrváva diagnóza ľahká mentálna retardácia v pásme ľahkej debility s neurotickými rysmi. Túto diagnózu navrhovateľa neskôr správny orgán posúdil aj v intenciách zákona o sociálnom poistení, resp. jeho prílohy č. 4 a podľa kapitoly V položky 6a dg. ľahká mentálna retardácia - stredné pásmo IQ 60 vyčíslil mieru poklesu vykonávať zárobkovú činnosť na 60 % a dátum vzniku invalidity navrhovateľa určil od 13. augusta 2004. Takto prijatý posudok bol však neskôr prehodnotený na základe žiadosti odboru opravných prostriedkov odporkyne a ďalšia posudková lekárka sociálneho poistenia uviedla, že u navrhovateľa sú zachované skoro všetky fyzické funkcie mentálne retardovaného ľahkého stupňa s málo diferencovanou osobnosťou a jeho zdravotný stav nepodmieňuje invaliditu, ale len pokles zárobkovej schopnosti o 40 %. Podľa posudkovej lekárky navrhovateľ nie je invalidný na účely invalidity z mladosti. Podľa názoru súdu navrhovateľom predložená správa z kontrolného psychiatrického vyšetrenia z 5. novembra 2004 potvrdila len skutočnosti, ktoré správny orgán už mal za preukázané, a preto ďalšie dokazovanie už nenariadil. Krajský súd bez bližšieho odôvodnenia mal za

to, že rozhodnutie odporkyne je vecne správne. O náhrade trov konania rozhodol súd s odôvodnením, že odporkyňa trovy konania nežiadala.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote navrhovateľ prostredníctvom svojej zástupkyne odvolanie a domáhal sa jeho zmeny s tým, aby jeho zdravotný stav bol prehodnotený. Nesúhlasil s rozhodnutím prvostupňového súdu, nakoľko nie je schopný vykonávať žiadnu prácu, je nesamostatný, nevie sa orientovať a s takouto retardáciou ho nikto nezamestná.

Odporkyňa vo svojom písomnom vyjadrení navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny nepovažujúc dôvody, ktoré uvádza navrhovateľ v odvolaní, za opodstatnené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 250s ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Na posúdenie nároku navrhovateľa na invalidný dôchodok treba s poukazom na § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) aplikovať § 29 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“), lebo navrhovateľ o priznanie dôchodku požiadal 13. augusta 2003. Jeho nárok je podmienený invaliditou, teda dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom zhoršeným v rozsahu a s následkami predpokladanými v ustanovení § 29 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení.

V zmysle § 29 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení je občan invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je neschopný vykonávať akékoľvek sústavné zamestnanie, alebo je schopný vykonávať sústavné zamestnanie iba za celkom mimoriadnych podmienok (napr. nevidomí občania, občania s veľmi ťažkými ortopedickými chybami a pod. - príloha vyhlášky č. 290/1994 Z. z.).

Občan má nárok na invalidný dôchodok aj vtedy, ak sa stal invalidným pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka, nemohol byť preto zamestnaný vôbec alebo po dobu potrebnú pre nárok na tento dôchodok a dosiahol vek 18 rokov (§ 33 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení).

Podľa § 18 ods. 1 vyhlášky č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení, sústavné zamestnanie je zamestnanie vykonávané s určitou pravidelnosťou tak, že nárok z neho je stálym zdrojom príjmu. Za sústavné zamestnanie sa považuje aj zamestnanie vykonávané na základe dohody o pracovnej činnosti, pokiaľ občan je zúčastnený na nemocenskom zabezpečení z tejto dohody len preto, že je požívateľom invalidného dôchodku. Sústavným zamestnaním nie je zamestnanie, ktoré nezakladá nemocenské zabezpečenie, alebo ktoré netrvá aspoň po dobu šiestich mesiacov po sebe nasledujúcich, alebo zamestnanie vykonávané v rámci pracovnej rehabilitácie odporúčanej príslušným orgánom.

Podľa § 18 ods. 3 uvedenej vyhlášky celkom mimoriadnymi podmienkami sa rozumie najmä

- a) nevyhnutná, celkom osobitná, spravidla individuálna úprava pracoviska, pracovných prístrojov, nástrojov a pomôcok alebo úprava prístupu na pracovisko,
- b) zabezpečenie osobitnej dopravy na pracovisko a späť spočívajúce v potrebe sprievodcu alebo individuálnej dopravy,
- c) schopnosť výkonu zamestnania výhradne formou domácej práce, alebo
- d) schopnosť výkonu zamestnania výhradne v chránených dielňach (chránených pracoviskách), vo výrobných družstvách invalidov a v prevádzkárňach hospodárskych zariadení zväzov invalidov, a to na pracovných miestach zodpovedajúcich potrebám občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím.

Pri posudzovaní, aké zamestnanie je občan ešte schopný vykonávať pri svojom dlhodobo nepriaznivom zdravotnom stave, treba vždy prihliadať okrem rozsahu zachovaných pracovných schopností i na vek občana, dosiahnutú kvalifikáciu, ako aj prípadnú možnosť rekvalifikácie na iné vhodné alebo primerané zamestnanie.

V prejednávanej veci nie je sporné, že navrhovateľ po skončení 9. ročníka Osobitnej školy v T. sa nepripravoval na budúce povolanie a nezískal žiadnu kvalifikáciu, hoci podľa správy pedagogicko-psychologickej poradne T. z 26. októbra 2000 mal predpoklady zvládnuť zvolený učebný odbor v OU a podľa rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka T. z 1. februára 2001, ktorým bol uznaný občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou od 1. januára 2001 do skončenia prípravy na povolanie, má pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav podstatne obmedzenú možnosť sústavnej prípravy na povolanie. Na štúdium však navrhovateľ nenastúpil a bol zaradený do evidencie nezamestnaných na úrade práce.

Žiadosť navrhovateľa o invalidný dôchodok, podanú dňa 13. augusta 2003, odporkyňa zamietla preskúmaným rozhodnutím zo dňa 14. októbra 2003 na základe posudku, ktorý v správnom konaní vyhotovila Posudková komisia sociálneho zabezpečenia č. IV. Sociálnej poisťovne, pobočka T. dňa 17. septembra 2003, so záverom, že navrhovateľ nie je invalidný podľa § 29 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení a na účely § 33 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení a je schopný vykonávať sústavné zamestnanie aj bez potreby zabezpečenia celkom mimoriadnych podmienok. K tomu istému záveru dospela po podaní opravného prostriedku i Posudková komisia sociálneho zabezpečenia so sídlom v B. SP, ústredia B. v posudku zo dňa 20. apríla 2004 a v súdnom konaní i MUDr. A. L, posudková lekárka Sociálnej poisťovne - ústredie v posudku z 23. septembra 2004, keď na žiadosť odboru opravných prostriedkov mala odstrániť rozpory v posúdení a záveroch a časť záverov posudku MUDr. M. B. posudkovej lekárky Sociálnej poisťovne - ústredie, ktorá zdravotné postihnutie navrhovateľa posudzovala 25. mája 2004 podľa zákona o sociálnom poistení a dospela k záveru, že navrhovateľ je invalidný podľa § 71 ods. 1 tohto zákona a miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je u neho 60 %.

Z odborných lekárskeho nálezov vyplýva, že u navrhovateľa ide o málo diferencovanú osobnosť s diagnózou mentálna retardácia v pásme ťažkej debility, IQ 60 - 63 a že jeho pracovná schopnosť i schopnosť samostatného sociálneho fungovania sú výrazne narušené.

Podľa názoru odvolacieho súdu z doteraz vykonaného dokazovania nemožno bez akýchkoľvek pochybností dospieť k záveru, že navrhovateľ nespĺňa podmienky vzniku nároku na invalidný dôchodok podľa § 33 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení v spojení so zákonom o sociálnom poistení, nakoľko posudkové komisie ani posudková lekárka ústredia Sociálnej poisťovne sa dostatočne nevysporiadali s predloženými lekárske nálezmi navrhovateľa z hľadiska vzniku jeho invalidity v dobe skončenia povinnej školskej dochádzky. Pre posúdenie invalidity v zmysle § 33 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení treba zdravotný stav navrhovateľa posúdiť ku dňu, kedy dovŕšil vek, kedy sa končí povinná školská dochádzka, t. j. kedy ukončil školu, nie jeho zdravotný stav, ktorý pre tento prípad nie je rozhodujúci.

Posudky posudkovej komisie i posudkovej lekárky vzhľadom na závery odborných lekárskeho vyšetrení sú, Čo do posúdenia schopností navrhovateľa vykonávať sústavné zamestnanie i vzhľadom na odporúčanú hospitalizáciu za účelom odsledovania správania sa a v rámci ERGO terapie aj možnosti uplatnenia na trhu práce (posudok zo dňa 20. apríla 2004), rozpor -

né a nepresvedčivé. V administratívnom spise chýba aj zmienka o tom, prečo navrhovateľ nenastúpil do učebného pomeru.

Krajský súd vo svojom rozhodnutí nechal tieto nedostatky, ako aj rozpor v posudkoch úplne bez povšimnutia napriek tomu, že vzbudzujú vážne pochybnosti o ich správnosti, nakoľko posudky podľa názoru odvolacieho súdu nie sú náležité zdôvodnené, a to včítane posudkov pôvodných.

Odvolací súd sa nestotožňuje so skutkovými a právnymi závermi krajského súdu v odôvodnení rozsudku, ktoré z hľadiska preskúmania rozhodnutia odporkyne podľa právnych predpisov platných v čase posudzovania nároku nepovažuje za úplné a vecne správne. Odvolací súd má za to, že na preukázanie schopnosti výkonu sústavného zamestnania navrhovateľa bolo treba vykonať ďalšie dokazovanie odbornými psychiatrickými vyšetreniami, prípadne aj zadovážením znaleckého posudku znalca z odvetvia psychiatrie, ktorého úlohou by bolo ustáliť, akým stupňom ochorenia navrhovateľ trpí a či toto ochorenie má za následok zánik alebo redukciju jeho schopností vykonávať sústavné zamestnanie v rozsahu predpokladanom v § 29 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení v súvislosti s § 33 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení.

Z týchto dôvodov odvolací súd v záujme odstránenia vytknutých nedostatkov napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vrátil jej vec na ďalšie konanie (§ 220 ods. 1, § 250s ods. 2 a § 250q ods. 2 O. s. p. s poukazom na § 250l ods. 2 O. s. p.).

Odporkyňa v ďalšom konaní zadováži odborný posudok o zdravotnom stave navrhovateľa, v ktorom budú zohľadnené všetky jeho ochorenia a vyhodnotený ich vplyv na jeho schopnosť vykonávať sústavné zamestnanie jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti, a to najmä z hľadiska kritérií stanovených pre invaliditu v § 33 ods. 2 a § 29 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení prípadne i čiastočnú invaliditu - § 37 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení. V posudku bude treba podrobne sa vyporiadať aj so všetkými psychiatrickými nálezmi, závermi a odporúčaniami vrátane správy Psychiatrickej nemocnice V. Z., kde bol navrhovateľ hospitalizovaný, a psychiatra MUDr. V. S. Až po doplnení dokazovania v potrebnom rozsahu odporkyňa znova vo veci rozhodne a svoje nové rozhodnutie aj patričným spôsobom odôvodní.

47.**ROZHODNUTIE**

Na odstránenie pochybností o dátume vzniku invalidity treba posúdiť zdravotný stav žiadateľa o invalidný dôchodok aj vtedy, ak tvrdil, že spĺňal podmienky nároku na čiastočný invalidný dôchodok ešte pred rozhodnutím o zamietnutí jeho žiadosti o invalidný dôchodok.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júna 2005,
sp. zn. 1 So 5/2004)

Krajský súd v N. rozsudkom z 22. októbra 2003 potvrdil rozhodnutie zo 17. júna 2003, ktorým odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o invalidný dôchodok s odôvodnením, že podľa posudku Sociálnej poisťovne, pobočky v N. so sídlom v Z. M., jej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia, nie je invalidný podľa § 29 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) a nie je ani čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení.

V odvolaní proti rozsudku súdu navrhovateľ trval na tom, že spĺňa podmienky na priznanie čiastočného invalidného dôchodku, čo by preukázal objektívny posudok nezávislej súdnej expertízy. Poukázal na to, že od konca minulého roka (2002) sa mu rapídne zhoršoval zdravotný stav jednak z dôvodu opotrebenia zdravia následkom veku a jednak v dôsledku „zločinného pôsobenia skupiny spolunájomníkov“ proti jeho osobe v mieste jeho trvalého bydliska. Napadnutý rozsudok krajského súdu navrhol zrušiť.

Vo vyjadrení na odvolanie odporkyňa poukázala na objektívnosť a úplnosť vyhotovených posudkov a navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd, ako súd odvolací (§ 250s ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu treba zmeniť a napadnuté rozhodnutie odpor - kyne zrušiť.

Z o d ô v o d n e n i a :

V konaní o preskúmanie rozhodnutí odporkyne o dávkach sociálneho zabezpečenia, v rámci ktorých sa rozhoduje o invalidnom, resp. čiastočnom in-

validnom dôchodku (§ 7 zákona o sociálnom zabezpečení) je nevyhnutnou požiadavkou dôsledne objasnený zdravotný stav žiadateľa o dávku z hľadiska zachovania miery jeho pracovnej spôsobilosti.

Vzhľadom na to, že posúdenie dlhodobosti nepriaznivého zdravotného stavu a jeho následkov na pracovnú schopnosť občana vyžaduje odborné lekárske znalosti, vo veciach sociálneho zabezpečenia je dokazovanie v tomto smere zverené príslušným posudkovým komisiám sociálneho zabezpečenia (§ 118 zákona o sociálnom zabezpečení), a to aj na účely súdneho konania [§ 14 písm. b) zákona č. 543/1990 Zb.].

V predmetnej veci odporkyňa svoje rozhodnutie, ktorým zamietla žiadosť navrhovateľa o invalidný dôchodok, opierala o záver posudku z 21. mája 2003 vypracovaného Posudkovou komisiou sociálneho zabezpečenia Č. VII, Sociálnej poisťovne, pobočky v N. so sídlom v Z. M., ktorá mala k dispozícii lekárske správy a nálezy, preukazujúce zdravotné problémy, pre ktoré navrhovateľ požiadal o invalidný dôchodok, najmä správy z psychiatrického vyšetrenia z 1. apríla 2003, z psychologického vyšetrenia z 29. apríla 2003, z interného vyšetrenia z 2. apríla 2003 a z neurologického vyšetrenia z 28. marca 2003.

V správnom konaní zdravotný stav navrhovateľa posudzovala Posudková komisia sociálneho zabezpečenia č. V. v B., so sídlom v N. dňa 24. septembra 2003, ktorá vykonala vyšetrenie v komisii za prítomnosti odborného lekára psychiatra a už vtedy konštatovala, že zdravotný stav zistený vyšetrením v komisii a odbornými nálezmi poukazuje na poruchu osobnosti so suspektným paranoidným vývojom, zatiaľ nediagnostikovanú, ktorá má však nebráni vykonávať sústavné zamestnanie podľa svojej kvalifikácie.

Na základe výsledkov vykonaného dokazovania krajský súd považoval rozhodnutie odporkyne za správne a odvolaniu navrhovateľa nevyhovel.

Z obsahu pripojeného dávkového spisu odvolací súd zistil, že navrhovateľ bol od 26. novembra 2003 do 19. decembra 2003 hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení nemocnice v N. a na jeho novú žiadosť o invalidný dôchodok z 31. decembra 2003 jeho zdravotný stav skúmal posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne pobočky v N. dňa 3. marca 2004. Tento konštatoval, že u navrhovateľa pretrváva porucha s bludmi, v dôsledku ktorej miera poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť dosiahla 70 % a navrhovateľ je invalidný podľa § 29 ods. 3 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení, lebo pre dlhodo nepriaznivý zdravotný stav je neschopný vykonávať akékoľvek sústavné zamestnanie. Navrhovateľ je invalidný aj podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení

v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Dátum vzniku invalidity ustálil na 26. novembra 2003. Následne bol od uvedeného dňa navrhovateľovi rozhodnutím odporkyne z 23. júna 2004 priznaný invalidný dôchodok vo výške 6 523,- Sk.

Vychádzajúc zo záveru posudku, ktorým bol ustálený dátum vzniku invalidity navrhovateľa v pomerne krátkej dobe od predchádzajúcich posudkov s úplne odlišným záverom v tejto otázke a aj s prihliadnutím na to, že navrhovateľ už v odvolaní proti rozhodnutiu odporkyne, ktorým zamietla jeho žiadosť o invalidný dôchodok namietal, že spĺňa podmienky na priznanie čiastočného invalidného dôchodku so spätnou platnosťou od podania žiadosti (5. mája 2003), bude potrebné za účelom odstránenia pochybností o tejto otázke opätovne posúdiť zdravotný stav navrhovateľa a príslušnú zdravotnú dokumentáciu a zaujať stanovisko či poklesu schopnosti navrhovateľa vykonávať zárobkovú činnosť nenastal prípadne už skôr.

Vzhľadom na potrebu doplnenia dokazovania v naznačenom smere presahujúceho súdneho preskúmvacieho konania, odvolací súd rozhodol tak, že zmenil rozsudok krajského súdu tak, že rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

48.

ROZHODNUTIE

Ustanovenie § 16 zákona č. 10/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov nedovoľuje, aby samostatne zárobkovo činná osoba bola v čase od 1. októbra 1996 do 31. decembra 1999 zaradená do II. zvýhodnenej pracovnej kategórie.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. októbra 2005, sp. zn. 4 So 223/2004)

Rozsudkom Krajský súd v P. zrušil rozhodnutie odporkyne zo 16. júna 2003 a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Uvedeným rozhodnutím odporkyňa podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) od 6. mája 2003 priznala navrhovateľovi starobný dôchodok z III. pracovnej kategórie v sume 7 742,- Sk mesačne, pričom zo 42 rokov zamestnania po 18. roku veku zhodnotila v III. pracovnej kategórii 24 rokov a v II. pracovnej kategórii 18 rokov. Krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľ ako lekár v Liečebni tuberkulózy a pľúcnych chorôb vykonával prácu na infekčnom pracovisku, t. j. zamestnanie zaradené do II. pracovnej kategórie aj ako nešťátny lekár od 1. októbra 1996 do 31. decembra 1999. Podľa Zoznamu zamestnaní zaradených v zdravotníctve do I. a II. pracovnej kategórie č. Z-8328/1978-C/4 z 15. júla 1978 v znení jeho ďalších dodatkov a v súlade s § 14 ods. 3 a § 15 zákona o sociálnom zabezpečení preto odporkyňa mala i túto dobu hodnotiť v II. pracovnej kategórii, aj keď navrhovateľ ako samostatne zárobkovo činná osoba nebol v pracovnom pomere so zdravotníckym zariadením. Iný postup by bol podľa či. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v rozpore so základnými právami a slobodami, keďže nikoho nemožno pre jeho pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

Odporkyňa sa včas podaným odvolaním domáhala zmeny rozsudku krajského súdu a potvrdenia jej rozhodnutia. Namietla, že navrhovateľ ako lekár na poliklinickom oddelení TaPCH bol zaradený do II. pracovnej kategórie. Od 1. októbra 1996 do 6. mája 2003 však činnosť na tom istom oddelení vykonával už ako nešťátny lekár, teda podľa § 6 zákona o sociálnom zabez-

pečení ako samostatne zárobkovo činná osoba, nie ako zamestnanec. Navrhovateľ nemal zamestnávateľa, ktorý by bol oprávnený používať rezortný zoznam zamestnaní na zaradenie zamestnaní do zvýhodnených pracovných kategórií a ktorý by bol povinný viesť evidenciu na účely dôchodkového zabezpečenia. Medzi navrhovateľom a liečebnou TaPCH nebol vzťah pracovnoprávny, ale dodávateľský upravený Obchodným zákonníkom. Z ustanovení §§ 14 až 16 a § 170a zákona o sociálnom zabezpečení vyplýva, že systém zvýhodnených pracovných kategórií nemožno vzťahovať na osoby samostatne zárobkovo činné.

Navrhovateľ sa k odvolaniu odporkyne nevyjadril

Najvyšší súd, ako súd odvolací (§ 250s ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne je dôvodné.

Z o d ť o v o d n e n i a :

V danej veci bolo medzi účastníkmi sporné či dobu od 1. októbra 1996 do 31. decembra 1999 (ďalej len „sporné obdobie“), v ktorej navrhovateľ ako neštátny lekár pracoval na poliklinickom oddelení TaPCH v infekčnom prostredí, možno hodnotiť vo zvýhodnenej pracovnej kategórii.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľ v spornom období bol neštátnym lekárom, teda činnosť lekára vykonával ako samostatne zárobkovo činná osoba a na dôchodkovom zabezpečení bol zúčastnený podľa § 6 ods. 1 písm. c) v spojení s § 4a ods. 1 písm. c) zákona o sociálnom zabezpečení.

Navrhovateľ v spornom období vykonával zamestnanie lekára ako podnikateľ [§ 2 písm. c) zákona č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“)]. V tomto období teda vykonával sústavnú činnosť vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku (§ 2 ods. 1 Obchodného zákonníka). S liečebnou TaPCH teda nebol v pracovnoprávnom vzťahu.

V rámci opatrení smerujúcich k dosiahnutiu jednotného systému sociálneho zabezpečenia bol prijatý zákon č. 235/1992 Z. z. o zrušení pracovných kategórií. Ďalšími zákonmi boli postupne predĺžované obdobia hodnotenia zamestnaní v I. a II. pracovnej kategórii tak, že zamestnania prestali byť zaraďované do troch pracovných kategórií od 1. januára 2000.

Podľa § 6 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení na dôchodkovom zabezpečení sú zúčastnení zamestnanci zúčastnení na nemocenskom poistení [písm. a)], ako aj samostatne zárobkovo činné osoby [písm. c)].

Podľa § 14 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení boli zamestnania na účely dôchodkového zabezpečenia zaradené do 31. decembra 1999 podľa druhu vykonávaných prác do troch pracovných kategórií. Zamestnania I. a II. pracovnej kategórie boli uvedené v rezortných zoznamoch zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie vydaných pred 1. júnom 1992.

Ako doba zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie za dobu pred 1. januárom 2000 sa započítava doba výkonu práce podľa opisu pracovnej činnosti uvedeného v príslušnom rezortnom zozname a ďalšie doby za podmienok a v rozsahu ustanovených v predpisoch platných pred 1. júnom 1992; organizácie na tieto účely vedú príslušnú evidenciu (§ 14 ods. 5 zákona o sociálnom zabezpečení).

Podľa § 15 zákona o sociálnom zabezpečení zamestnanie, vykonávané po 31. decembri 1999, sa na účely dôchodkového zabezpečenia považuje za zamestnanie III. pracovnej kategórie.

Podľa § 16 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení v znení účinnom od 1. januára 1996, ako zamestnanie zaradené do I. (II.) pracovnej kategórie sa hodnotí do 31. decembra 1999 aj zamestnanie, vykonávané v obchodných spoločnostiach, ktoré vznikli zo štátnych podnikov. Podmienkou takého hodnotenia zamestnania je, že štátny podnik používal rezortný zoznam zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie ministerstva alebo iného ústredného orgánu štátnej správy, do ktorého pôsobnosti patrilo. Ustanovenie § 14 ods. 5 zákona o sociálnom zabezpečení platí obdobne.

Toto nové znenie § 16 o sociálnom zabezpečení obsahovo a vecne reaguje na zmenené hospodárske vzťahy v spoločnosti predovšetkým v prípadoch, keď sa bývalé štátne podniky stali súkromnými obchodnými spoločnosťami a ich zamestnanci naďalej vykonávali rovnaké zamestnanie zaradené do zvýhodnených pracovných kategórií. Pre štátne podniky boli totiž záväznú „rezortné zoznamy zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie“ vydané príslušnými ústrednými orgánmi, ale súkromné obchodné spoločnosti taký orgán nemajú, a preto nemajú ani rezortný zoznam príslušného ústredného orgánu. Tým sa za uvedených podmienok právne zabezpečilo zaraďovanie zamestnaní vykonávaných zamestnancami týchto spoločností do zvýhodnených pracovných kategórií.

Z vyššie uvedených ustanovení zákona o sociálnom zabezpečení vyplýva, že úmyslom zákonodarcu bolo ponechať zaraďovanie zamestnaní do zvýhod-

nenej pracovnej kategórie len v tých prípadoch, keď išlo o osoby vykonávajúce také zamestnania v pracovnom pomere v štátnych podnikoch v pôsobnosti príslušných rezortných ministerstiev. Od 1. januára 1996 bolo možné vo zvýhodnenej pracovnej kategórii hodnotiť aj zamestnania vykonávané v obchodných spoločnostiach, ktoré vznikli z bývalých štátnych podnikov používajúcich rezortné zoznamy zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie ministerstva alebo iného ústredného orgánu štátnej správy, do ktorého pôsobnosti patrili.

Navrhovateľ v spornom období nebol zamestnancom obchodnej spoločnosti, ktorá by vznikla zo štátneho podniku. Nebol ani zamestnancom Liečebne TaPCH. Navrhovateľ pracoval ako samostatne zárobkovo činná osoba.

Podľa názoru najvyššieho súdu práve ustanovenie § 16 zákona o sociálnom zabezpečení vylučuje možnosť zaradenia zamestnania navrhovateľa ako samostatne zárobkovo činnnej osoby do zvýhodnenej II. pracovnej kategórie za čas od 1. októbra 1996 do 31. decembra 1999.

Vzhľadom na uvedené dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že krajský súd rozhodol vo veci nesprávne, hoci správne zistil skutkový stav a preto v súlade s § 220 ods. 1 v spojení s § 3721 ods. 2 O. s. p. rozsudok krajského súdu zmenil a napadnuté rozhodnutie odporkyne potvrdil.

49.

ROZHODNUTIE

Smrťou, uplynutím času alebo na základe inej skutočnosti dochádza k zániku práva len vtedy, ak to zákon výslovne ustanovuje.

Nárok na jednorazový finančný príspevok politickým väzňom nezanká smrťou oprávnenej osoby podľa § 2 zákona č. 462/2002 Z. z. o poskytnutí jednorazového finančného príspevku politickým väzňom v znení neskorších predpisov, ak smrť nastala skôr, ako príslušný orgán o nároku na finančný príspevok rozhodol. Rovnako táto skutočnosť neznamená nulitu žiadosti o jeho poskytnutie.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. júla 2005, sp. zn. 1 Sžn 66/2004)

Rozhodnutím uvedeným vo výroku tohto rozsudku odporkyňa podľa § 2 ods. 2 a 4 zákona č. 462/2002 Z. z. o poskytnutí jednorazového finančného príspevku politickým väzňom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), nepriznala navrhovateľovi jednorazový finančný príspevok s odôvodnením, že navrhovateľ nespĺňal zákonom stanovené podmienky.

Proti tomuto rozhodnutiu podal navrhovateľ včas opravný prostriedok, ktorým žiadal zrušiť napadnuté rozhodnutia odporkyne a vrátiť jej vec na ďalšie konanie. Svoj opravný prostriedok odôvodnil tým, že jeho matka si včas uplatnila nárok ako vdova po politickom väzňovi, avšak počas konania o ňom zomrela. Navrhovateľ preto požiadal ako syn politického väzňa o poskytnutie tohto príspevku.

Odporkyňa navrhla napadnuté rozhodnutie potvrdiť ako vecne správne, nakoľko podľa nej navrhovateľ nie je oprávnenou osobou v zmysle zákona. Tou bola matka navrhovateľa ako vdova po politickom väzňovi, ktorá si nárok uplatnila včas, no počas konania zomrela. Odporkyňa zastáva názor, že ku dňu účinnosti zákona navrhovateľ nespĺňal zákonné podmienky na priznanie príspevku a predmetné právo neprešlo smrťou matky na navrhovateľa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd vecne príslušný [§ 246 ods. 2 písm. b) O. s. p.], preskúmal napadnuté rozhodnutia odporkyne z dôvodov uvedených v opravnom prostriedku a po prejednaní veci bez nariade-

nia pojednávania, za súhlasu účastníkov (§ 250f O. s. p.) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutia treba zrušiť.

Z o d ť o v d n e n i a :

V danej veci bolo nespornou skutočnosťou, že matka navrhovateľa bola vdovou po politickom väzňovi J. P., ktorý bol väznený od 18. februára 1952 do 10. mája 1962 a ktorý bol rehabilitovaný podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii. Včas si uplatnila nárok na priznanie jednorazového finančného príspevku, no zomrela 25. januára 2003 počas konania.

Z pripojeného spisu odporkyne súd zistil, že navrhovateľ po smrti svojej matky podal dňa 10. marca 2003 žiadosť o priznanie príspevku a zároveň predložil doklady a písomnosti potrebné pre posúdenie jeho nároku.

Tvrdenie odporkyne, že oprávnenou osobou bola matka navrhovateľa, no nie navrhovateľ, pretože zákon neobsahuje osobitné ustanovenia o prechode práv na iné osoby bez ohľadu na dedičov, je v rozpore s logickým výkladom § 2 zákona.

Zákon stanovuje podmienky na poskytnutie príspevku, ako aj okruh oprávnených osôb špecifickou úpravou právneho nástupníctva (singulárna sukcesia).

Podľa § 2 zákona oprávnenou osobou je predovšetkým občan Slovenskej republiky, ktorý bol aspoň tri mesiace väznený a bol rehabilitovaný podľa osobitného predpisu (ods. 1). Ak bola oprávnená osoba podľa ods. 1 väznená aspoň jeden rok, nárok na príspevok prechádza jej smrťou na vdovu a vdovca, aj keď uzatvorili nové manželstvo a ak ho niet, na deti (ods. 2). Osoby podľa odseku 2 a 3 musia byť ku dňu účinnosti tohto zákona občanmi Slovenskej republiky a musia mať na jej území trvalý pobyt.

Z citovanej úpravy vyplýva, že právnou skutočnosťou pre uplatnenie sukcesie práva osôb nižšieho poradia môže byť len smrť priameho poškodeného, politického väzňa. Teda subjektívne právo osôb nižšieho poradia na uplatnenie nároku vzniká len smrťou priameho poškodeného. Ak politický väzeň žije a z rôznych dôvodov neuplatnil svoj vlastný nárok v stanovenej lehote, právne nástupníctvo (§ 2 ods. 2 zákona) sa neuplatní. Prechod práva na oprávnené osoby ďalšieho poradia sa viaže na smrť politického väzňa — oprávnenej osoby prvého poradia ako na právnu skutočnosť, a to bez ohľadu na to, či k nej došlo už pred účinnosťou zákona alebo počas lehoty, v ktorej možno nárok uplatniť.

Ak oprávnená osoba svoj nárok realizovala, založila si tak právo na priznanie a výplatu jednorazového príspevku (pri splnení stanovených podmienok v náležitej výške). Skutočnosť, že oprávnená osoba zomrela, skôr ako príslušný orgán vo veci rozhodol, nespôsobuje zánik jej nároku, ani sa jeho úkon nestane nulitným.

K zániku práva smrťou, uplynutím času alebo na základe inej skutočnosti dochádza len vtedy, ak tak výslovne ustanovuje zákon.

Takto realizovaný nárok osobou predného poradia, ako všetky nároky, okrem tých, ktoré sú úzko spojené s osobou oprávneného, prechádzajú na jeho dedičov v rámci univerzálnej sukcesie (§ 460 Občianskeho zákonníka). V prípade tohto nároku totiž nejde o nárok úzko spojený jedine s osobou poškodeného, čo vyplýva aj z toho, že zákon sleduje zmiernenie krívd aj rodinných príslušníkov politického väzňa. Právni nástupcovia takto zomrelej oprávnenej osoby už nevystupujú ako oprávnené osoby druhého poradia, ale ako dedičia právneho nároku, ktorý patrilo ich predchodcovi.

Postup odporkyne sa takto prieči aj samotnému účelu zákona, vyjadrenému v jeho § 1. Zákon má za cieľ zmierniť krivdy, spôsobené komunistickým režimom v rokoch 1948-1989 politickým väzňom a ich rodinným príslušníkom.

Preto s poukazom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250q ods. 2 O. s. p. napadnuté rozhodnutia odporkyne zrušil ako vydané na základe nesprávneho právneho názoru.

50.**ROZHODNUTIE**

Ak podľa § 37 zákona č. 98/1995 Z. z. o liečebnom poriadku v znení neskorších predpisov vystavil ošetrujúci lekár potvrdenie o dočasnej práceneschopnosti, zodpovedá za jeho správnosť a obsah, ak sa nepreukázal opak.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. marca 2005, sp. zn. 1 SŽ-o-KS 86/2004)

Krajský súd v P. rozsudkom z 24. februára 2004 potvrdil rozhodnutie odporkyne, ktorým zmenila rozhodnutie svojej pobočky v P. tak, že neoprávnené vyplatené dávky na nemocenskom poistení zaviazala zaplatiť navrhovateľa na účet zamestnávateľa Mraziarne R, s. r. o. a v ostatnej časti prvostupňové rozhodnutie svojej pobočky potvrdila.

Podľa odôvodnenia rozsudku krajský súd po preskúmaní rozhodnutia odporkyne dospel k záveru, že je správne a v súlade so zákonom. Z dokazovania vykonaného správnym orgánom totiž jednoznačne vyplynulo, že navrhovateľ porušil § 37 zákona č. 98/1995 Z. z., pretože na obdobie práceneschopnosti od 1. marca 2002 do 28. marca 2002 nemal k dispozícii „Legitimáciu práceneschopného poistenca a hlásenie pre sociálnu poisťovňu o skončení dočasnej pracovnej neschopnosti“ (I. diel potvrdenia o pracovnej neschopnosti), na ktorej musia byť dátumy ukončenia zhodné s II. dielom tohto preukazu f - „Hlásenie zamestnávateľovi“. V danej veci to tak nebolo a navrhovateľ mal vedieť o tom, že po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti je povinný legitimáciu odovzdať ošetrujúcemu lekárovi, ktorý túto doručí pobočke Sociálnej poisťovne. Podľa názoru súdu preto rozhodla odporkyňa správne, ak zaviazala navrhovateľa vrátiť dávky na nemocenskom za obdobie od 1. marca 2002 do 28. marca 2002, ktoré poberal neoprávnené, keďže sa v konaní nepreukázalo, že sa podroboval liečbe, aj keď bol uznaný praktickou lekárkou za práceneschopného.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ, ktorý nesúhlasil s tým, že porušil zákon NR SR č. 98/1995 Z. z. o liečebnom poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „Liečebný poriadok“) tak, ako to súd v odôvodnení uviedol. Poukázal predovšetkým na nedostatočne zistený skutkový stav veci, pretože nebola vypočítaná ošetrujúca lekárka MUDr. A. K., ktorá

jeho predmetnú práceneschopnosť vypisovala na základe ošetrenia pohotovostnej chirurgickej ambulancie NsP, ani lekár, ktorý ho ošetroval (meno ktorého však nepozná). Predovšetkým nesúhlasil s tým, že za nedostatočnú evidenciu jeho práceneschopnosti je zodpovedný on. Všetky tieto sporné skutočnosti žiadal dokazovaním odstrániť, a preto navrhol vec vrátiť krajskému súdu.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu poukázala na nesprávny postup navrhovateľa pri oznamovaní skutočností rozhodujúcich pre trvanie nároku na dávku v zmysle § 46 ods. 2 zákona č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o nemocenskom poistení“), keď napriek poučeniu na I. diele tlačiva Potvrdenie dočasnej pracovnej neschopnosti (Legitimácia práceneschopného poistenca), si uplatnil nárok na nemocenské II. dielom tlačiva, na ktorom bol vyznačený dátum ukončenia 28. marca 2002, t. j. iný ako na I. diele. Navrhovateľ však už pri odovzdávaní I. dielu tlačiva si musel byť vedomý, že jeho dočasná pracovná neschopnosť bola už ukončená dňom 28. februára 2002. Skutočnosť, že v uvedený deň utrpel zlomeninu rebra a bol ošetrovaný na NsP, hodnotným spôsobom nepreukázal a ani v správnom konaní sa toto jeho tvrdenie nepotvrdilo. Preto podľa odporkyne si navrhovateľ uplatnil dávku na nemocenské spôsobom odporujúcim § 37 Liečebného poriadoku a zaviniel vyplatenie dávky neprávom.

Navrhla preto napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť a odvolanie navrhovateľa zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, podľa § 10 ods. 2 O. s. p. preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p. v rozsahu odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že v odvolaní vznesené námietky navrhovateľa sú dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu navrhovateľ za obdobie od 1. marca 2002 do 28. marca 2002 nemá nárok na nemocenské v zmysle § 15 ods. 1 v spojení s § 42 ods. 1, 2 zákona o nemocenskom poistení, a preto je povinný vrátiť vyplatené nemocenské dávky za toto obdobie ako neoprávnene vyplatené. Vychádzal zo záznamu v I. diele potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti - Legitimácia práceneschopného poistenca, predloženého poisťovni dňa 19. februára 2002, podľa ktorého bol navrho-

vateľ uznaný za dočasne práceneschopného od 16. januára 2002 do 28. februára 2002 (vyznačený údaj schopný práce od 1. marca 2002). Pri kontrole s II. dielom tohto potvrdenia - Hlásenie zamestnávateľovi, však bol zistený rozdielny údaj o práceneschopnosti, a to až do 29. marca 2002. Následné šetrenie preukázalo, že navrhovateľ nebol predvolávaný na kontroly posudzovania spôsobilosti na prácu za účasti posudkového lekára, a že dodatočne predložil do zdravotnej karty záznamy ošetrojúcej lekárky a o návštevách jej ambulancie v priebehu mesiaca marec 2002 a o ošetrovaní na chirurgickej ambulancii NsP v K. a prechádzajúcom röntgenologickom vyšetrení. Dopytom na toto zdravotné zariadenie sa však vykonanie uvedených ošetrovaní nepreukázalo, preto správny orgán dospel k záveru, že navrhovateľ splnenie podmienok na priznanie dávok v rozhodnom čase nepreukázal. Podľa odôvodnenia druhostupňového rozhodnutia žalovanej tým, že navrhovateľ I. diel potvrdenia Legitimáciu práceneschopného poistenca odovzdal dňa 19. februára s vyznačenou dobou ukončenia pracovnej neschopnosti dňom 28. februára 2002, nepreukazoval sa ním pri pokračovaní v liečbe u praktickej lekárky, znemožnil tak vykonávanie kontroly počas spornej doby práceneschopnosti a zadržívaním II. dielu neumožnil ukončenie vyplácania dávok nemocenského zamestnávateľom. Porušil povinnosti zamestnanca uložené ustanovením § 46 ods. 2 zákona o nemocenskom poistení neohlásením zmien o rozhodných skutočnostiach. V tejto časti preto potvrdil rozhodnutie 1. stupňa ako správne, zmenil iba osobu, ktorej má byť táto platba vrátená.

Z uvedeného vyplýva, že jedným z podkladov pre právny záver správnych orgánov bolo nepreukázanie existencie záznamu o ošetrovaní navrhovateľa na chirurgickom a RTG oddelení dňa 28. februára 2002. Proti tomuto dôkazu však navrhovateľ predložil poukaz na vyšetrenie zo dňa 28. februára 2002 a žiadal o vyjadrenie jeho ošetrojúcej lekárky, ktorá rozhodovala o práceneschopnosti navrhovateľa nielen od 16. januára 2002, ale aj od 28. februára 2002. Podľa podkladov administratívneho spisu však správne orgány týmto dôkazom nevenovali dostatočnú pozornosť. Z odôvodnení napadnutých rozhodnutí totiž nie je zrejmé, ako správne orgány vyhodnotili tento dôkaz o opaku, či zisťovali, kto ho vystavil, prečo o ňom neboli urobené záznamy, kde sa nachádza röntgenový snímok a kde bol urobený, ani aké vysvetlenie o týchto skutočnostiach môže podať praktická lekárka a prípadne overiť toto ošetrovanie aj dopytom na príslušnú zdravotnú poisťovňu, či takéto úkony v prospech navrhovateľa preplácala.

Ďalej podľa názoru správnych orgánov navrhovateľ porušil povinnosť hlásenia v zmysle § 46 ods. 2 zákona o nemocenskom poistení a tým zavinil, že dávka bola vyplatená neprávom. O ktoré porušenie v zmysle tohto usta-

novenia však presne má ísť, čo teda mal hlásiť navrhovateľ okrem toho, čo už nahlásil, z rozhodnutí nevyplýva.

Porušenie právnej povinnosti a zavinenie navrhovateľa malo podľa odôvodnenia rozhodnutia odporkyne spočívať v tom, že navrhovateľ nepreukázal, že pri pokračovaní liečby mal u seba I. diel potvrdenia dočasnej práceneschopnosti, a teda, ho pri kontrolách u praktickej lekárky predkladal, čím napomáhal znemožneniu vykonávať kontrolu. Z dôvodu, že tento diel sa už od 19. februára 2002 nachádzal v pobočke odporkyne (bez ohľadu na skutočnosť, že skôr), vytýkaná požiadavka mať u seba a predkladať ho praktickej lekárke v čase od 28. februára 2002 je nelogická. Nedoriešená zostala otázka, prečo v prípade, ak bol navrhovateľ 28. februára 2002 na vyšetrení u praktickej lekárky, tento diel nežiadala predložiť, resp. prečo nevystavila ďalší preukaz o novej dočasnej práceneschopnosti.

Podľa účastníkov nebolo sporné, že obdobie ukončenia dočasnej práceneschopnosti navrhovateľa začatej 16. januára 2002 a doloženej potvrdením č. E 192249, nezodpovedá platným predpisom, pretože v I. a II. diele potvrdenia sú o tomto rozdielne dátumy, sporné však boli názory, kto za tento postup zodpovedá. Odvolací súd sa však na základe doteraz vykonaného dokazovania nestotožnil s názorom správnych orgánov a súdu prvého stupňa, že za nesprávne hlásenie o skončení pracovnej spôsobilosti bol zodpovedný navrhovateľ, pretože z neho nevyplýva, že nesprávnosť - rozdielnosti v dátume skončenia práceneschopnosti, resp. nevystavenie nového preukazu pre nové ochorenie, spôsobil navrhovateľ.

Zákon o Liečebnom poriadku ukladá oprávnenie vystavovať potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti ošetrovujúcim lekárom, a teda pokiaľ ich títo vystavili, sú za obsah a správnosť potvrdení zodpovední. Úlohou správnych orgánov preto po zistení uvedených závažných rozporov bolo zistiť všetky okolnosti o vystavení II. dielu potvrdenia u príslušnej praktickej lekárky, Podľa podkladov, z ktorých správne orgány vychádzali pri rozhodovaní, však tieto okolnosti nezisťovali, praktickú lekárku vôbec nevypočuli a z rozhodnutí nie je zjavné, prečo ani jej vysvetlenie o dodatočnom doložení dokladov do zdravotnej dokumentácie navrhovateľa, v nich obsiahnuté záznamy a záznamy o práceneschopnosti v knihách, bez potrebného dokazovania vyhodnotili ako nepravdivé.

Správne orgány tak postupovali v rozpore s ustanoveniami druhého oddielu zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“), najmä sa neriadili § 32 a nasl. Správneho poriadku, a preto podľa názoru odvolacieho súdu rozhodli na základe nedos-

tatočne zisteného stavu vecí, a na základe neho vyvodili nesprávny právny záver. Rozhodnutia trpia aj nedostatkom zdôvodnenia, prečo niektoré dôkazy navrhované navrhovateľom neuznali, resp. nevykonali.

Odvolací súd preto námietky navrhovateľa považoval za dôvodné a napadnutý rozsudok krajského súdu, ktorý potvrdil uvedené rozhodnutie odporkyne, ako nesprávny zmenil podľa § 250ja ods. 3 O. s. p. tak, že zrušil napadnuté rozhodnutie odporkyne a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

51.

ROZHODNUTIE

Ak je predmetom súdneho konania rozhodnutie správneho orgánu v takej veci sociálneho zabezpečenia, ktorá nemá charakter nemocenskej, dôchodkovej alebo inej dávky poskytovanej podľa príslušných predpisov sociálneho zabezpečenia, rozhoduje vo veci v konaní podľa V. časti druhej hlavy O. s. p. na krajskom súde senát.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. augusta 2005, sp. zn. 1 Sž-o-KS 239/2004)

Rozhodnutím zo 16. februára 2004 žalovaná potvrdila odvolaním napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka N. z 30. augusta 2003 a odvolanie žalobcu zamietla.

Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca včas žalobu z 22. marca 2004 (označenú ako námietka - opravný prostriedok proti rozhodnutiu).

Krajský súd v N., ako súd prvého stupňa, v tejto veci konajúci samosudkyňou potvrdil rozhodnutie žalovanej ako vecne správne.

Vo včas podanom odvolaní z 18. augusta 2004 proti rozsudku prvostupňového súdu žalobca poukázal na to, že za rok 2000 nemal žiadny príjem ako samostatne hospodáriaci roľník.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj jemu predchádzajúce konania v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní postupom podľa zákona č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O. s. p.“) Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou (účastníkom konania) v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O. s. p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spojení s § 250j O. s. p. odvolanie prípustné, dospel k záveru, že odvolanie smeruje voči rozhodnutiu, ktoré nebolo krajským súdom vydané v súlade so zákonom, a preto ho zrušil.

Z o d ô v o d n e n i a :

Najvyšší súd predovšetkým zdôrazňuje, že predmetom súdneho konania je prieskum rozhodnutia vydaného správnyimi orgánom vo veci sociálneho

zabezpečenia, ktorá však nemá charakter nemocenskej, dôchodkovej alebo inej dávky poskytovanej podľa príslušných predpisov sociálneho zabezpečenia. Naopak, v prejednávanej veci ide o povinnosť, ktorej právny nárok žalovanej má vychádzať z odvodovej povinnosti žalobcu ako poistenca v sociálnom poistení podľa § 14 a nasledujúcich zákona č. 274/1994 Z. z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Sociálnej poisťovni“). Nemôže sa preto uplatniť ani § 31 ods. 2 zákona o Sociálnej poisťovni, ktorý odkazuje všeobecnou poznámkou na O. s. p., a ani ustanovenie § 33b ods. 4 zákona o Sociálnej poisťovni, vylučujúce predpisy o správnom konaní, ale naopak je potrebné podľa všeobecného subsidiárneho ustanovenia obsiahnutého v § 33 zákona o Sociálnej poisťovni postupovať podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“).

V zmysle § 70 Správneho poriadku a podľa § 247 ods. 2 O. s. p. (po vyčerpaní opravného prostriedku nadobudlo napadnuté rozhodnutie správneho orgánu právoplatnosť) a v spojení s negatívnym výkladom § 2501 ods. 1 O. s. p. jednoznačne vyplýva záver, že v tomto prípade mal krajský súd konať o žalobe podanej podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, nie o opravnom prostriedku proti neprávoplatným správnym rozhodnutiam postupom, ktorý je upravený v tretej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku.

Pre konanie o žalobe však § 246b ods. 1 O. s. p. určuje, že vo veci na krajskom súde rozhoduje senát. Nakoľko nie sú naplnené predpoklady na uplatnenie výnimiek zakotvených v § 246b ods. 2 písm. a) a c) O. s. p., je skutočnosť, že vo veci rozhodol samosudca, tak neodstrániteľnou inou procesnou vadou s dopadom na ústavné právo účastníka na zákonného sudcu (či. 48 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky), na ktorú musí odvolací súd v zmysle § 221 ods. 1 písm. b) O. s. p. prihliadnúť s následkom zrušenia napadnutého rozhodnutia.

Nakoľko Najvyšší súd Slovenskej republiky prihliadol na procesné pochybenie prvostupňového súdu, nemohol ďalej hodnotiť právne závery krajského súdu týkajúce sa veci samej.